

Pedagogisch beleid in praktijk op

BSO BuitenGewoon en BSO de Droomplaats Kiekeboe

Dit pedagogisch werkplan is bedoeld voor pedagogisch medewerkers en voor de ouders van onze BSO (buitenschoolse opvang)

Contactinformatie en een algemene beschrijving van de locatie:

Naam: BSO de Droomplaats KiekeBoe (20 plekken) en BuitenGewoon (20 plekken)
Adres: Overschiese Kleiweg 519 en 555
Woonplaats: 3045 LJ Rotterdam
Lrk: BSO de Droomplaats Kiekeboe 970067550, Buitengewoon 277611878
Telefoon: 085-1119203
Email: kiekeboe@dedroomplaats.nl of Lilian@dedroomplaats.nl
Contactpersoon: Lilian van Ophemert

U vindt diverse belangrijke documenten terug op onze website: www.dedroomplaats.nl. Bijvoorbeeld de meest recente GGD-rapportage van de jaarlijkse inspectie en een digitale versie van ons pedagogische visie, het pedagogische werkplan van uw locatie en de prijslijsten/inschrijvoorwaarden en plaatsingsprocedure.

Onze buitenschoolse opvang locaties Buitengewoon en BSO Kiekeboe liggen in een groenrijke omgeving in de Rotterdamse wijk Overschie. De kinderen spelen 90% van de tijd buiten in de grote, groene en speelse omgeving van de tuin. Beide locaties bieden ruimte om te plassen, te spelen en er is een keuken om het eten klaar te maken.

Producten – opvangsoorten :

Wij bieden buitenschoolse opvang op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag vanaf 14:45u tot 18:30u. Wij werken samen met basisschool Park16hoven wij halen alleen van deze school kinderen op.

Ook is er de mogelijkheid van vakantie opvang.

Inhoud

Inhoud	2
1 Beleid in praktijk	6
2 De interactievaardigheden als leidraad voor ons pedagogisch handelen.	6
3 De vestiging	13
3.1 Groepsindeling	13
3.2 Samenvoegen van groepen	15
3.3 Mentorschap	15
3.4 Preventie	16
3.5 Calamiteiten	16
3.6 Openingstijden	16
3.7 Halen en Brengen	17
3.8 Dienstroosters	17
3.9 Vaste gezichten	17
3.10 Afwijken van de beroepskracht-kindratio, de 3-uursregeling	18
3.11 Toegangsbeveiliging	18
3.12 Extra dag(delen)	18
3.13 Medische hulp	19
3.14 Voertaal	19
4 Zorg en verzorging	19
4.1 Wennen	19
4.2 Persoonlijke spullen	19
4.3 Dagritme	19
4.4 Eten en drinken	20
4.5 Traktaties	21
4.6 Medicijnen	21
5 Seksuele ontwikkeling	22
6 Activiteitsaanbod	22
6.1 Verschillen tussen jongens en meisjes	23
6.2 Plezier in doen en ontdekken	23

6.3 Vallen en opstaan	23
6.4 Meer van hetzelfde	23
6.5 Het doen telt	24
6.6 Vrij spelen	24
6.7 Bewegen	24
6.8 Uitstapjes	24
6.9 Buitenspelen	24
6.10 Natuur & milieu	25
6.11 Creativiteit	26
6.12 Gebruik televisie en computer	26
7 Sfeer op de groep	27
7.1 Indeling en aankleding van de ruimte	27
7.2 Bijzondere momenten	28
7.3 Belonen en corrigeren	29
7.4 Kinderparticipatie	29
7.5 Regels en afspraken	30
8 Oudercontacten	31
8.1 Het doel	31
8.2 Brengen en halen	31
8.3 Gesprekken	31
8.4 Schriftelijke informatie	31
8.5 Oudercontact momenten	32
8.6 Ouderadviescommissie	32
8.7 Exit enquête	32
9 Borging van de kwaliteit	32
9.1 Personeel en opleiding	32
9.2 Ondersteuning op de groep door andere volwassenen	33
9.3 Werkinstructies/protocollen	33
9.4 Niet tevreden? Vertel 't ons.	33
9.5 Observatie welbevinden en ontwikkeling van het kind	34

9.6 Analyse van de pedagogische kwaliteit	35
9.7 Veiligheid en gezondheid	36
9.8 Deskundigheidsbevordering	36
10. Afsluitend.	36
11. Bijlage tijdelijke wijzigingen	37

1 Beleid in praktijk

Het algemeen pedagogisch beleid van De Droomplaats vormt het uitgangspunt voor de manier waarop wij dagelijks met de kinderen omgaan. Op basis hiervan stellen we dit pedagogisch werkplan samen en leggen dit voor aan de ouderadviescommissie (indien aanwezig). Hierin laten we zien hoe wij, de pedagogisch medewerkers, het algemeen pedagogisch beleid van De Droomplaats in praktijk brengen op onze vestiging. Wij stellen de behoefte van het kind steeds centraal.

De paarse kaders die in dit document 'pedagogisch beleid' zijn opgenomen zijn afkomstig uit het boek 'BSO, doe je zo!'

Regelmatig maar zeker één keer per jaar kijken we opnieuw samen met de oudercommissie naar dit werkplan en passen het waar nodig aan. Dat doen we ook bij wijziging van het algemeen pedagogisch beleid. Soms moeten wij dit plan tijdelijk wijzigen, door bijvoorbeeld een andere groepsindeling-samenstelling. Dit doen wij in een bijlage met ingangsdatum en verloopdatum. U ontvangt separaat bericht van de tijdelijke wijziging, ingangsdatum en afloopdatum.

2 De interactievaardigheden als leidraad voor ons pedagogisch handelen.

Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar en BSO, Doe je zo !

Zoals in ons Algemeen pedagogisch beleidsplan beschreven, gaan we uit van vier pedagogische basisdoelen voor de opvoeding. Wij zorgen ervoor dat de kinderen zich emotioneel veilig voelen (1), geven de kinderen de gelegenheid zich persoonlijk (2) en sociaal (3) te ontwikkelen en om zich de normen en waarden van onze samenleving eigen te maken (4). Hieronder vindt u voorbeelden hoe we de pedagogische basisdoelen in de praktijk vormgeven.

veiligheid en welbevinden (1)

Ieder kind wil graag het gevoel hebben dat het welkom is. Dat er wordt gelachen om zijn grapjes en dat het mag huilen bij verdriet. Van dit kind kent iedereen zijn naam en met die naam wordt het ook aangesproken. Een welkom kind voelt zich veilig. Emotioneel gezien en fysiek. Het durft hoger te schommelen, alleen op de gang te spelen en samen met nieuwe vriendjes een toneelstuk te maken, omdat de pedagogisch medewerker hem aanmoedigt en in de buurt is om te helpen. Op onze bso leert een kind, net als op school en thuis, waartoe het in staat is. Het ervaart succesmomenten al iets gelukt is en ontdekt dat fouten maken niet erg is.

leren en ontwikkelen (2)

Op onze bso heb je te maken met kinderen van uiteenlopende leeftijden. We hebben groepen van 4-7 jaar en groepen van 7-12 jaar. Elke leeftijdsgroep leert en ontwikkelt zich op een eigen manier. Tussen het 4e en 6e jaar leert een kind vooral spelend en proberend. Vanaf 6 jaar beginnen kinderen steeds rationeler en logischer te denken. Ze onthouden meer en begrijpen dingen sneller. Met 10 jaar zet de lichamelijke puberteit zich soms al in en zie je sterke veranderingen in het denk- en inlevingsvermogen. Dit is een natuurlijk proces dat te maken heeft met de ontwikkeling van de hersenen.

Juist hierom zijn de verschillende groepen ook anders ingericht en bieden we leeftijdsadequate activiteiten aan.

recht op spelen voor ieder kind. (2,3)

In het Verdrag inzake de rechten van het kind staat dat ieder kind het recht heeft om te spelen. Al spelend ontwikkelen kinderen hun sociale en motorische vaardigheden namelijk het best. Ze winnen en verliezen, samen of alleen. Op de bso is er oog voor klein en rustig spel en voor druk en beweeglijk spel. Ons aanbod is afgestemd op sekse en leeftijd.

Onderlinge relaties (2,3)

Vriendschap is belangrijk. In de groep is er aandacht voor onderlinge relaties; kinderen die op de bso geen aansluiting vinden met leeftijdsgenoten verdienen extra aandacht. Door de observaties en communicatie met ouders, leerkrachten en andere mensen uit hun omgeving, kun je kinderen helpen zich sociaal vaardiger op te stellen. Op de bso zijn de relaties tussen kinderen en volwassenen duidelijk; de pedagogisch medewerker is eindverantwoordelijk en neemt beslissingen, maar neemt kinderen altijd serieus.

Zelfstandigheid en autonomie (3)

Kinderen willen graag zelfstandig zijn. De een lukt dat sneller dan de ander, op de BSO moet ieder kind zijn zelfstandigheid kunnen vergroten. Het leert er fysieke en sociale vaardigheden en ontdekt zijn eigen rol in een groep. Door mee te mogen praten over de regels van de bso leert een kind dat zijn mening waarde heeft. Zijn /haar suggesties worden aangehoord en waar mogelijk tot uitvoering gebracht. De kinderen kunnen zelf activiteiten inbrengen en worden daartoe ook gestimuleerd. Wil je een tik-tok filmpje maken, wil je de kleine beestjes in de tuin bekijken, ...enz. Zelfs het aangeboden activiteitenplan van de ouders mag hiervoor wijken.

positieve sfeer (4)

Een positieve sfeer op de bso is een voorwaarde voor een geslaagde dag. Door met elkaar regels af te spreken waarin iedereen zich kan vinden, kom je een eind in de goede richting. Pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld. Er wordt niet gevloekt en geschreeuwd, ruzies worden vreedzaam opgelost en verschillen tussen de kinderen worden benoemd en geaccepteerd. Op deze manier wordt het respecteren van waarden en normen vanzelfsprekend.

BSO in de praktijk kunnen we acht pedagogische middelen kiezen, die de pedagogisch medewerker helpen bij het maken van keuzes in de dagelijkse praktijk. Ze horen thuis in de "gereedschapskist" van iedere pedagogisch medewerker.

communicatie

organisatie van de groep

dagritme

kinderparticipatie

spel- en activiteiten begeleiden

inrichting van de binnen- en buitenruimte

observeren

samenwerking met de omgeving

Om deze doelen te verwezenlijken en zo goed mogelijk aan te sluiten bij zowel de individuele ontwikkeling en belevingswereld van een kind als bij het groepsproces, passen we de methodiek van **de interactieprincipes** toe. Dit zijn vaardigheden en geven ons de handvatten om de ontwikkeling van de kinderen optimaal te begeleiden en ondersteunen.

Bovenstaande “gereedschapskist” geeft ons middelen om te observeren, te duiden, te doen en te evalueren.

> Plan - Do - Check - Act

Theorie en praktijk komen bij elkaar door de vaardigheden en het gereedschap in te zetten.

De eerste drie vaardigheden zijn de basisvaardigheden die we terug kunnen zien bij iedere pm’er, de laatste drie vaardigheden zijn de vaardigheden die de educatie betreffen.

Sensitieve responsiviteit (SR)

- Andere woorden voor sr: warmte en ondersteunende aanwezigheid;
- De pm’er heeft oog voor de toestand en signalen van het kind;
- De pm’er weet signalen goed te interpreteren en reageert hier tijdig en adequaat op;
- Het kind voelt zich begrepen, veilig en geaccepteerd;
- Is de pm’er een veilige thuishaven voor het kind en reageert de pm’er op een goede manier

De pm-ers scheppen een veilig spreek klimaat, tonen warme belangstelling, geven emotionele steun, gaan door op de inhoud van wat het kind zegt en reageren tijdig en adequaat (passend). Ze benoemen wat ze doen en zien en wat het kind doet en voelt, helpt het kind verwoorden wat het bedoelt, spreekt de kinderen persoonlijk aan en doet dit op een vriendelijke manier.

Wat doet de pm-er?

Volgt het initiatief van het kind tijdens de interactie ze met ze heeft;
 maakt contact met alle kinderen van haar groep door ze aan te kijken;
 geeft kinderen een veilig gevoel door ze aan te raken wanneer zij daar behoefte aan hebben (knuffelen, op schoot);
 heeft aandacht voor de signalen van alle kinderen;
 laat merken dat zij de signalen van kinderen ziet of hoort;
 reageert op het juiste moment op de signalen van de kinderen;
 helpt kinderen bij het uiten en verwoorden van hun gevoelens;
 gaat door op de inhoud van wat het kind zegt;

Wat zegt de pm-er?

Noemt kinderen bij de naam;
 verwoordt de gevoelens van de kinderen;
 verwoordt wat het kind ervaart of bedoelt;
 stelt de kinderen op hun gemak (bijvoorbeeld met complimenten);
 vraagt naar de gevoelens en gedachten van kinderen;
 verwoordt haar eigen gevoelens;

benoemt dat ze het fijn vindt om de kinderen te zien;

Hoe zegt de pm-er het?

spreekt op een vriendelijke toon;
laat merken dat ze luistert (verbaal en non-verbaal);
gebruikt 'kleine' woorden zoals: maar, toch, even,...;
gebruikt vriendelijke zinsconstructies (zullen we samen...?, wil je soms...?);
spreekt met en niet tegen de kinderen;
maakt oogcontact tijdens het spreken.

Respect voor de autonomie van het kind

- de pm'er waardeert de kinderen als individu met eigen ideeën en perspectieven;
- de pm'er is niet te sturend en er wordt voldoende ruimte gegeven;
- de kinderen worden actief gestimuleerd zelf iets te doen;

Ze laten ruimte voor onderhandelen, delen complimenten uit, tonen geduld en volgen het tempo van het kind.

Verwoorden van het perspectief van het kind (hoe ziet het kind het?), stimuleren van kinderen om zoveel mogelijk zelf te doen, bevestigen van individualiteit (iedereen is anders/je mag er zijn), tonen waardering en respect, maken oogcontact maken tijdens het spreken, laten merken dat ze luisteren, noemen het kind bij de naam en spreken vriendelijk spreken (kleine woordjes, vriendelijke zinsconstructies en zinsintonatie).

Wat doet de pm-er?

Stimuleert kinderen om zoveel mogelijk zelf te doen;
is geduldig en volgt het tempo van het kind;
waardeert de ideeën en oplossingen van kinderen;
laat kinderen dingen op hun eigen manier doen
laat kinderen zelf ontdekken;
waardeert alle kinderen om wie zij zijn;
biedt kinderen de gelegenheid om zelf te kiezen;
stimuleert kinderen om zelf plannen te maken en deze uit te voeren;

Wat zegt de pm-er?

Verwoordt gevoelens en gedachten van kinderen, los van eigen perspectief;
laat de kinderen merken dat ze hen kent door individuele kenmerken te benoemen (thuissituatie, voorkeuren);
benoemt de talenten van kinderen;
vraagt kinderen mee te denken over plannen, oplossingen, activiteiten;
gaat met kinderen in gesprek over een situatie (activiteiten, probleem, wens);
maakt contact en benoemt wat zij gaat doen voordat zij een kind aanraakt;

Hoe zegt de pm-er het?

praat met en niet tegen de kinderen;
laat merken dat ze luistert;
noemt het kind bij de naam;
maakt oogcontact tijdens het spreken;

Structureren en grenzen stellen

- De pm'er vertelt aan het begin van de 'activiteit' wat de bedoeling is en hoe ze het gaat uitvoeren. Er zit een duidelijk begin en einde aan een activiteit;
- de pm'er maakt duidelijk wat er van hen verwacht wordt en zorgt op een sensitieve manier en met respect voor de autonomie ervoor dat de kinderen zich aan deze verwachtingen houden;
- de pm'er structureert en organiseert een situatie of activiteit zodat de kinderen er optimaal van kunnen profiteren.

Weet de situaties, activiteiten en taken te structureren (wat komt eerst, wat daarna), maakt duidelijk wat de bedoeling is, geeft stapsgewijs uitleggen, stelt tijdig, consequent en doortastend grenzen, geeft effectief leiding geven aan groep en heeft prettige controle over gedrag van kinderen. Spreekt gestructureerd spreken (eerst, dan, daarom, omdat, als/dan), controleert of de boodschap overkomt, spreekt duidelijk en verstaanbaar, luistert en benoemt wat het kind zegt, voelt of bedoelt en noemt het kind bij de naam noemen en maakt oogcontact.

Wat doet de pm-er?

biedt structuur door een vast en herkenbaar dagritme te hanteren;
 maakt duidelijk wat de bedoeling is van een activiteit;
 heeft extra aandacht voor het bieden van structuur aan nieuwe kinderen ;
 hanteert grenzen tijdig (voordat het mis gaat);
 past rituelen en routines toe op de groep;
 ziet er op toe dat de regels en afspraken nageleefd worden;

Wat zegt de pm-er?

bespreekt met de kinderen wat ze gaan doen en wanneer;
 benoemt wat de regels en afspraken zijn die gelden op de groep (bijvoorbeeld tijdens de kring of bij het naar buiten gaan);
 legt uit waarom de regels en afspraken er zijn;
 benoemt gewenst gedrag ;
 benoemt de volgorde van de activiteiten (wat gaan we eerst doen en wat daarna);

Hoe zegt de pm-er het?

spreekt gestructureerd door de woorden 'eerst, dan, daarna' te gebruiken;
 gebruikt een positieve toon (zoals waardering wanneer een kind de regels goed naleeft);
 legt verbanden uit met woorden zoals: 'daarom, omdat, als...dan...';
 spreekt duidelijk en verstaanbaar;
 controleert of de boodschap overkomt;
 noemt het kind bij de naam;
 maakt oogcontact tijdens het spreken;

Praten en uitleggen

Deze vaardigheid gaat vooral om de mate waarin een pm'er praat en uitlegt (kwantiteit), maar ook hoe iemand dat doet (kwaliteit). Het gaat om de verbale interacties tussen de pm'er en kind. Een pm'er die goed is in praten en uitleggen, praat niet alleen regelmatig maar stemt ook de timing en de inhoud van de interacties op begripsniveau af op de interesse van de kinderen.

De pm-er stimuleert/ creëert een dialoog, door middel van het stellen van open vragen.

Zij voert veel gesprekjes met kinderen, praat 'met' de kinderen en niet 'tegen' de kinderen, voert een dialoog (geen eenrichtingsgesprek), stimuleert taalgebruik en taalbegrip van kinderen en moedigt aan, begeleidt op een vanzelfsprekende manier haar interacties met kinderen met taal, zet kinderen aan tot nadenken en tot hoger niveau taalgebruik (complexere cognitieve taalfuncties zoals vergelijken, redeneren, concluderen).

Er is een rijk taalaanbod (veel benoemen, uitleg geven, meespelen in hoeken), de interacties met worden begeleidt met taal (uitleggen, luisteren, samenvatten, spreekruimte scheppen).

Wat doet de pm-er?

benut zoveel mogelijk situaties om in gesprek te gaan met kinderen('kansen grijpen');
moedigt kinderen aan om zelf te praten;
gaat door op wat kinderen zeggen;
leest interactief voor;
sluit aan bij het taalniveau van verschillende kinderen;
zet kinderen die het aankunnen aan tot hoger niveau taalgebruik (redeneren, vergelijken);

Wat zegt de pm-er?

voert gesprekjes met kinderen (dialogoog);
benoemt wat ze ziet en doet;
benoemt wat kinderen zien en doen;
verwoordt gedachten en gevoelens van kinderen;
vult aan wat kinderen zeggen met extra informatie ;

Hoe zegt de pm-er het?

herhaalt wat het kind zegt in de correcte bewoording ;
uitingen van kinderen aan met extra inhoudswoorden;
praat mét en niet tegen kinderen;
maakt correcte en gevarieerde zinnen;
stelt verschillende soorten vragen (open uitnodigend, niet alleen gesloten vragen) ;
varieert met woorden door bijvoorbeeld synoniemen te gebruiken ;
noemt het kind bij de naam;
maakt oogcontact tijdens het spreken;

Ontwikkelingsstimulering

Deze vaardigheid heeft betrekking op de stimulering van de persoonlijke competentie van kinderen. Het gaat hierbij vooral om het stimuleren van iets extra's. Het stimuleren kan op verschillende vlakken zijn; motorisch, cognitief, taal en creatief. Dit stimuleren gebeurt bijvoorbeeld door de aandacht van kinderen op bepaalde zaken te richten, door nieuwe activiteiten of spelmaterialen aan te bieden of door op nieuwe mogelijkheden van spelmaterialen te wijzen.

De pm-er biedt nieuwe activiteiten en/of spelmaterialen aan, wijst op nieuwe mogelijkheden van spelmaterialen, stemt af van stimulering op aandacht, ontwikkelingsniveau en toestand van kinderen, selecteert uitdagende spelmaterialen die gesprekken uitlokken creëert kansen creëren voor warm en interactief contact.

Wat doet de pm-er?

benut spel voor de stimulering van de ontwikkeling van kinderen;
benut de inrichting van de ruimte om de kinderen iets nieuws te laten ontdekken;
kiest voor spelmaterialen waarmee ze focus kan aanbrengen in de activiteiten van kinderen;
speelt mee tijdens rollen- en fantasiespel om verdieping aan te brengen in het spel;
maakt gebruik van kansen die zich voordoen tijdens routines en verzorgingsmomenten om ongepland aan ontwikkeling bij te dragen;
zorgt voor stimulering op de gebieden: taal, rekenen, sociale en emotionele ontwikkeling en zintuigelijke waarneming en motoriek;

daagt de kinderen uit om problemen op te lossen ;
leest interactief voor in kleine groepjes.

Wat zegt de pm-er?

vraagt kinderen naar hun eigen oplossing voor een probleem;
vraagt zich hardop dingen af (hoe zou het kunnen dat..?);
biedt een rijk taalaanbod (benoemen, uitleggen, voorbeelden geven, woorden uitleggen) ;
stelt prikkelende vragen (open vragen, ontdekvragen, vragen met 'hoe', 'wat', 'waarom', 'zou het kunnen dat...?' 'wat zou er gebeuren als?');
doet prikkelende beweringen (jouw laarzen passen mij vast ook wel);

Hoe zegt de pm-er het?

geeft adequate feedback (helpen verwoorden, aanvullen, herhalen, doorvragen);
spreekt correct en verstaanbaar;
spreekt gevarieerd (verschillende soorten zinnen, vragen, woorden);
noemt het kind bij de naam;
maakt oogcontact tijdens het spreken.

Begeleiden van interacties tussen kinderen

De pm'er besteed aandacht aan positieve interacties tussen kinderen en dit wordt bevorderd.
Voorbeelden van positieve interacties; samenwerken, naar elkaar luisteren, delen, om de beurt doen, een ander kind iets geven, helpen, troosten, knuffelen of een complimentje geven.

- De pm-er reageert positief op positieve interacties tussen kinderen die zich spontaan voordoen;
- De pm-er bevordert zelf actief positieve interacties tussen kinderen door een situatie te creëren om de kans te vergroten dat kinderen actief op elkaar en moedigt hen aan tot positieve interacties wanneer zich daar een gelegenheid voordoet.

Ze is consistent (altijd, overal) positief, reageert op spontane positieve interacties tussen kinderen, bevordert positieve interacties tussen kinderen, creëert situaties die positieve interacties tussen kinderen uitlokt.

Benoemt gedrag, gevolgen van gedrag en gevoelens van kinderen. Beschermt en speelt beurten van kinderen en spreekt ze persoonlijk aan om ze bij het gesprek te betrekken.

Wat doet de pm-er?

merkt interacties tussen kinderen op;
reageert positief op (spontaan) positief contact tussen kinderen;
creëert situaties waarin kinderen samen spelen, delen, elkaar helpen of samen een plan maken;
begeleidt conflicten met het doel kinderen zelf weer op weg te helpen.

Wat zegt de pm-er?

benoemt positieve interacties tussen kinderen;
benoemt samenwerking tussen kinderen (goede afspraken gemaakt);
verwoordt (gevolgen van) gedrag, gevoelens en gedachten van kinderen;
Bij ruzie bespreekt ze met kinderen wat er gebeurde en zoekt samen met hen naar een oplossing;
benoemt gedrag en gevolgen van gedrag (positief en negatief)
beschermt beurten van kinderen en speel beurten door
stimuleert gesprekje tussen kinderen (kinderen praten niet alleen met mij).

Hoe zeg de pm-er het?

praat met en niet tegen de kinderen;

spreekt kinderen persoonlijk aan;
noemt het kind bij de naam;
maakt oogcontact tijdens het gesprek.

Interactief voorlezen

Wat doet de pm-er?

bereidt zich goed voor als ze een boek gaat voorlezen (boek eerst zelf lezen, vragen voorbereiden);
biedt structuur tijdens het voorlezen door een vaste routine te gebruiken;
stemt haar manier van voorlezen goed af op het taalniveau van het kind;
stelt de interactie met en tussen kinderen rondom het verhaal voorop tijdens het voorlezen ;
verlevendigt en verduidelijkt het verhaal door voorwerpen, stemgebruik en mimiek.

Wat zegt de pm-ere?

maakt de kinderen nieuwsgierig naar het verhaal (bijvoorbeeld prikkelende vragen over de kaft);
schept ruimte voor de inbreng van kinderen;
nodigt kinderen uit om te voorspellen hoe het verhaal verder gaat;
reageert op de initiatieven van de kinderen en gaat hier op door;
gebruikt verbale luisterresponsen (Hmm?, Oh ja? En toen?) en non-verbale signalen om de kinderen te laten vertellen;
speelt de beurten van kinderen door naar andere kinderen;
koppelt de eigen ervaringen/inbreng van de kinderen aan het verhaal dat ik voorlees.

Hoe zegt de pm-er het?

leest spannend voor afgestemd op het niveau van het kind;
stelt open en uitnodigende vragen ;
gebruikt intonatie om het verhaal spannend te houden ;
legt sommige moeilijke woorden uit;
wacht af wat de kinderen elkaar te vertellen hebben (laat stiltes vallen).

3 De vestiging

3.1 Groepsindeling

Onze visie is dat buitenschoolse opvang vooral vrije tijd is. Wij willen dat kinderen de bso als vrije tijd ervaren, een plek waar zij zich kunnen ontspannen na een dag vol inspanning op school. De bso is een plek zijn waar zij zelf keuzes kunnen maken in wat zij willen doen en met wie zij willen spelen. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat wij voldoende leuke activiteiten aanbieden waar de kinderen aan mee kunnen doen. Elke dag wordt er een andere activiteit aangeboden door de pm'ers waar de kinderen vrijwillig aan kunnen deelnemen, deze activiteiten zijn niet verplicht. De activiteiten sluiten aan op de interesses en het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Hiernaast stimuleren we de kinderen mee te doen aan de activiteiten. Als de kinderen niet mee willen doen met de activiteit, kiezen zij iets anders om te doen en zal de pm'er hen daarbij stimuleren om een keuze te maken. Zo willen wij van onze bso een leuke en uitdagende omgeving maken waar de kinderen graag zijn. Kinderen leren door (samen) te spelen, dus ook tijdens vrije tijd leren de kinderen. Zij worden hierbij begeleid en gestimuleerd door ervaren, gediplomeerde pm'ers. Specifieke afspraken over zelfstandig uit school komen/naar huis gaan en buitenspelen etc. worden besproken met ouders en kinderen en vastgelegd.

Er wordt na schooltijd opvang aangeboden en in de vakantieperiode de hele dag. De vakantiedagen zullen in het teken van een bepaald thema staan waarbij sommige activiteiten buiten Buitengewoon plaatsvinden. (Er kan gebruik worden gemaakt van het openbaar vervoer, eigen vervoer, de BSO-bus of door middel van lopen).

In het mooie bos aan de Overschiese Kleiweg 519 bevindt zich een huis (Buiten Gewoon) waar 20 bso kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar opgevangen kunnen worden.

Daarnaast is er nog een BSO locatie op het terrein, deze zit gevestigd bij KDV Kiekeboe in een eigen gebouwtje. Het gaat hier om een bso- groep voor 20 kinderen van 4-12 jaar. (BSO Kiekeboe)

De ruimte BuitenGewoon is ingericht met verschillende speelhoeken, waarbij de begane grond vooral is ingericht voor de jongere kinderen en de bovenverdieping gericht is op de oudste kinderen die wat meer zelfstandigheid behoeven.

Ook deze ruimte heeft verschillende soorten spelmaterialen waar de kinderen mee kunnen spelen. Er zijn boeken en spelletjes. Het is de bedoeling dat de kinderen zelf vorm geven aan hun eigen spel en daarvoor kunnen kiezen hoe de ruimte en of inrichting eruit komt te zien. Echter, de kinderen maken nauwelijks gebruik van de binnenruimtes. Weliswaar houdt ons een beetje regen of wind niet tegen om buiten te zijn. Als we ervoor kiezen naar binnen te gaan, dan betrekken wij buiten zoveel mogelijk naar binnen. Te denken valt aan activiteiten met spullen uit de natuur, bladeren, zand, houtsnippers etc.

De ruimte van BSO Kiekeboe is voorzien van boeken, spelletjes, speelhoeken etc. zodat er bij slecht weer spelactiviteiten kunnen plaatsvinden. De pm-er draagt op dat moment zorg, samen met de kinderen, voor dat materiaal wat nodig is.

Samen maken deze twee groepen namelijk gebruik van de gigantische buitenruimte, het door hekken omheinde bos waarin het huis (BuitenGewoon) ligt en waar BSO Kiekeboe op 1 minuut lopen vandaan ligt. Daarnaast heeft BSO Kiekeboe ook een eigen buitenspeelruimte waar zij ook gebruik van maken.

De buitenruimte is de plaats waar de kinderen zich doorgaans bevinden. Er zijn schuilplekken en schaduwplekken gecreëerd waardoor de kinderen in bijna iedere weersomstandigheid buiten kunnen zijn.

De kinderen worden begeleid in risicovol spel, zo wordt bijvoorbeeld het klimmen in bomen gestimuleerd.

Er wordt veel aandacht besteed aan natuurbeleving. De pedagogisch medewerkers prikkelen tijdens het buitenspelen de kinderen meer van de natuur te ontdekken en te gebruiken tijdens hun spel. Naast de waarde die het heeft kinderen met de natuur vertrouwd te maken heeft het spelen en zijn in de natuur nog een functie: de motoriek, de sociaal-emotionele, de zintuiglijke en de cognitieve ontwikkeling bij de kinderen worden door doelgerichte spel interacties in de natuur gestimuleerd.

Stamgroepindeling:

Het team van pedagogisch medewerkers is een hecht team waarbij onderling wordt samengewerkt en op sommige momenten worden groepen samengevoegd. Uw kind leert dan ook de andere pedagogisch medewerkers kennen. Dit betekent dat u en uw kind altijd wel een bekend gezicht zal treffen.

- BSO-groep Buitengewoon kunnen 20 BSO kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar opgevangen worden op maximaal 2 pedagogisch medewerkers per dag.
- BSO groep Kiekeboe kunnen 20 BSO kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar opgevangen worden op maximaal 2 pedagogisch medewerker per dag.

Planningsbord

Op de bso werken wij met een planningsbord, iedere dag worden hier een aantal activiteiten opgeplakt. Ieder kind kan op deze manier kiezen voor een hoek en materialen om mee te spelen. In iedere hoek zorgen we ervoor dat de kinderen zoveel mogelijk ongestoord kunnen spelen in het hoekje waar zij voor hebben gekozen. Ook is dit een manier voor de pm'ers om het overzicht te bewaren en de kinderen te begeleiden in hun spel.

Groepsindeling:

Het team van pm'ers is een hecht team waarbij onderling goed wordt samengewerkt. De bso heeft zo vaak als mogelijk vaste pm'ers op de groepen staan die op vaste dagen de kinderen opvangen.

Doordat wij lange openingstijden hebben, is niet altijd de vaste pm'er van de bso aanwezig bij breng- of haalmomenten. Bijzonderheden over de kinderen kunt u doorgeven en worden in de groepsmap genoteerd. De aanwezige pm'er zal bespreken hoe de dag verlopen is. Hierbij wordt vooral besproken wat het kind deze dag heeft gedaan en met wie het kind heeft gespeeld. Leuke anekdotes van deze dag worden mondeling gedeeld of via een foto gestuurd met WhatsApp. (in de toekomst zal er ook via het ouderportaal gecommuniceerd worden voor individuele overdracht).

3.2 Samenvoegen van groepen

In vakantieperioden wordt er een apart rooster gemaakt voor de betreffende week/weken. Kinderen met vakantieopvang komen hele dagen. Het hangt af van hoeveel kinderen er komen, anders is er ook de mogelijkheid dat de groepen samengevoegd worden met Kinderopvang Kiekeboe. Ook bij het opstellen van dit rooster gelden bovenstaande werkwijze en richtlijnen. Als het aantal kindplaatsen in de stamgroepen niet volledig bezet is worden deze niet volledig bezette groepen samengevoegd. Er is dan altijd voor de kinderen een vaste pedagogisch medewerker aanwezig, en de beroepskracht-kind-ratio blijft volgens de wettelijke richtlijn.

Het kan voorkomen dat wanneer er minder dan 3 bso kinderen zijn, deze groep wordt samengevoegd met de peutergroep van Kinderdagopvang Kiekeboe. (het kinderdagverblijf op deze locatie van De Droomplaats). Dit wordt ten alle tijden vooraf overlegd met de ouders.

Indien de kindbezetting hiertoe aanleiding geeft zal de complete stamgroepindeling (zoals beschreven onder de paragraaf groepsindeling) kritisch bekeken worden en waar nodig worden aangepast. Dit gaat altijd in overleg met de oudercommissie.

3.3 Mentorschap

Elk kind heeft een eigen mentor. Dit is een van de vaste pedagogisch medewerkers van de groep van uw kind. Zij volgt uw kind heel specifiek, is aanspreekpunt voor u als ouder en draagt zorg voor het welbevinden van uw kind. U kunt uw mentor altijd aanspreken als zij aanwezig is of een afspraak maken voor overleg. De mentor zorgt ervoor dat andere medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die zij met u maakt zoals over kleding en wat uw kind wel/niet mag eten. Na de eerste drie maanden zal de mentor een gesprek met u voeren om te bespreken hoe het gaat. Er is eventueel contact met school als dit nodig is. Wanneer uw kind wisselt van groep dan wordt er extra aandacht besteed aan deze nieuwe situatie voor het kind en wordt een nieuwe mentor aangewezen. Omdat we het belangrijk vinden dat er een goede band ontstaat tussen de mentor, de ouder en het kind, zullen we wisseling van mentor binnen de groep tot een minimum proberen te beperken. Toch kan het zijn dat uw kind toch een andere mentor krijgt als de pedagogisch medewerker langdurig ziek is of met zwangerschapsverlof gaat. Ook een uitdiensttreding of overplaatsing zal soms aan de orde zijn. Wij proberen in deze situatie zoveel mogelijk een vast vervanger te vinden, maar het is mogelijk om tijdelijk een medewerker te vanuit onze vaste invalpool, zodat het gezicht ook al bekend is voor het kind. In sommige gevallen kan het ook zijn dat de andere vaste pm-er de mentor wordt.

Het mentor moment wordt meteen ingepland als de kinderen uit school komen. De mentor zit dan aan tafel voor het fruitmoment waarbij de kinderen met elkaar en de mentor in gesprek gaan. De mentor kan op deze manier kijken naar de emotionele veiligheid van het kind en een vertrouwensband opbouwen. Bij dit moment wordt belangrijke informatie met de kinderen gedeeld, verteld welke activiteiten er die middag zijn en wat de kinderen kunnen gaan doen.

De mentorschap indeling is terug te vinden in de registratiemap (rode map) in de hal van het BSO huis en op het raam hangt een lijst met een overzicht.

3.4 Preventie

Jaarlijks worden de risico's met betrekking tot misbruik van kinderen op onze vestiging in kaart gebracht aan de hand van een extra inventarisatieformulier behorende bij de risico-inventarisatie veiligheid. Eventueel extra te nemen maatregelen met betrekking tot dit onderwerp worden opgenomen in het plan van aanpak en evenals alle andere onderdelen van de risico-inventarisatie besproken met het team en de oudercommissie.

Daarnaast wordt jaarlijks de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld en het protocol ongewenste 'Omgangsvormen c.q. seksuele intimidatie veroorzaakt door werknemers' met het team besproken.

3.5 Calamiteiten

Bij calamiteiten kan het zijn dat er het gebouw moeten ontruimen. Wanneer er besloten wordt tot een ontruiming laten dan weten de pedagogisch medewerkers wat zij moeten doen. Wij oefenen drie keer per jaar een ontruiming van het pand waarvan tenminste een met de aanwezigheid van de bso. Bij het naar buiten gaan maken zij gebruik van het knopentouw voor de jongste kinderen, deze wordt ook gebruikt bij een ontruiming, zodat de kinderen hiermee bekend zijn.

3.6 Openingstijden

De openingstijden voor de BSO zijn op dit moment van 14:45 uur (dan gaat de school Park16hoven uit) tot 18:30 uur. Mocht het blijken dat er behoefte is van ouders aan ruimere openingstijden dan zijn de mogelijkheden altijd bespreekbaar. Laat het ons dan ook weten.

In de vakanties en/of studiedagen zijn de openingstijden van 8:15 uur tot 18:00 uur. Wij proberen te starten en te sluiten met 2 medewerkers, maar soms lukt dat niet door de ruime openingstijden. Het kan hierdoor voorkomen dat er het eerste half uur en laatste half uur maar één pedagogisch medewerker in het bos- gebouw aanwezig is. Doordat wij rekening houden met broertjes en/of zusjes van andere groepen kan het voorkomen dat zij in eerste instantie starten in het peuterhuis.

Bij calamiteiten is er binnen enkele minuten iemand van de andere gebouw (babyhuis of peuterhuis, de locatie Samen (op vijf minuten afstand) en er is een regeling met de burens (Stadszicht).

Bij langdurige afwezigheid van de manager is er altijd een vervangende manager op wie de pedagogisch medewerkers een beroep kunnen doen.

3.7 Halen en Brengen

Op Buitengewoon en BSO Kiekeboe vangen we kinderen op van de Park16hoven school. Zij worden gehaald met de BSO-bus (de jongste kinderen) fiets of lopend. Sinds januari hebben wij een brug aangelegd vanaf het fietspad tussen Park 16hoven en ons parkje. Dit maakt dat de weg van school naar de bso, korter en veiliger is voor de kinderen en de ouders. Op dit moment wordt de brug alleen voor de bso gebruikt en niet voor ouders. De kinderen worden lopend van school opgehaald en door de pedagogisch medewerkers op locatie gebracht.

Doordat Park16hoven school een tweede gebouw verderop heeft geopend, is er met ouders de afspraak gemaakt dat de kinderen van het andere gebouw naar Park16hoven komen om vervolgens met elkaar naar BSO Buitengewoon te gaan.

3.8 Dienstroosters

Wij informeren ouders en kinderen over welke pedagogisch medewerkers er op welke dagen en in welke groep werken. U vindt een overzichtsbord met foto's bij de hoofdingang van de medewerkers per groep.

3.9 Vaste gezichten

Binnen de nieuwe kwaliteitsregels (IKK) is een regel opgenomen over het aantal vaste gezichten waarmee kinderen te maken krijgen tijdens de opvang.

In een groep binnen de leeftijdscategorie 4-7 jaar, mag één pm'er maximaal 10 kinderen opvangen en twee pm'ers 20 kinderen. Is de groep voor 4-12 jarigen, dan mag één pm'er 11 kinderen opvangen en twee pm'ers 22. Dat betekent wel dat er maximaal 9 van de 11 kinderen jonger dan 7 jaar mogen zijn. Vanaf dat een kind 7 jaar is, mag een pm'er 12 kinderen opvangen. De maximale groepsgrootte voor deze kinderen mag 30 kinderen bedragen. Hier moeten dan wel drie pedagogisch medewerkers op staan

Dit betekent concreet voor Buiten Gewoon en BSO Kiekeboe:

In totaal hebben de groepen 40 kindplaatsen. Buitengewoon 20 mogelijke kindplaatsen en BSO Kiekeboe 20 kindplaatsen. Dit betekent 2 pm-ers voor de groep Buitengewoon en 2 pm'ers voor de groep BSO Kiekeboe. In totaal maximaal 4 pm'ers. Zolang een groep niet vol is, kan het zijn dat 1 pm-er 11 kinderen tussen 4-12 jaar begeleid.

Indien er structurele wijzigingen in de personele bezetting plaatsvinden op de groep van uw kind, dan wordt u hierover geïnformeerd door de manager en de pm-ers via de WhatsApp of ouderportaal. Op elke groep staan vaste pedagogisch medewerkers. Er wordt alleen inval ingezet bij afwezigheid van de vaste medewerker of ter overbrugging van een periode waarin een vacature wordt opgevuld, maar dus niet structureel. Op ons kinderverblijf/BSO vinden wij het belangrijk om zoveel mogelijk vaste medewerkers op de groepen te hebben, omdat dit voor zowel de kinderen als de ouders veiligheid biedt en vertrouwd is. Ook zijn wij van mening dat we met vaste medewerkers beter en gericht aan de pedagogische basisdoelen kunnen werken met de kinderen, dan met invalkrachten. Ook onze invalkrachten werken vast voor De Droomplaats, zodat meestal de invalkracht ook een bekende is op de locatie. De vaste invallers stromen vaak door naar vaste banen bij uitdiensttreding of zwangerschap of langdurige ziekte. Afgestudeerde stagiairs komen hier ook voor in aanmerking. Zij kennen de werkwijze van De Droomplaats al en de kinderen.

Wij werken met verschillende werk diensten. De precieze tijden van deze diensten worden afgestemd op hoeveel kinderen er aanwezig zijn.

3.10 Afwijken van de beroepskracht-kindratio, de 3-uursregeling

Zoals hierboven besproken in de stamgroep indeling en openingstijden zijn wij ruim geopend, namelijk tussen de 11 en 12 per dag in vakanties. Nu werkt personeel gemiddeld 9 uur per dag. Hier kan een probleem ontstaan voor wat betreft de ratio. Hier is de 3 uursregeling voor. Bij het opstellen van de roosters zorgen wij dat wij aan deze normering voldoen. De GGD controleert hierop.

De drie-uursregeling op de buitenschoolse opvang; wat houdt dit in?

- Gedurende reguliere schoolweken kan voor de buitenschoolse opvang ten hoogste een half uur per dag minder pedagogisch medewerkers worden ingezet dan volgens de

pedagogisch medewerker/kindratio is vereist. In dit half uur moet minimaal de helft van het aantal benodigde pm'ers aanwezig zijn.

- Beslaat de opvang van de kinderen de gehele dag, bijvoorbeeld tijdens vakanties of studiedagen, dan geldt de regel van de pedagogisch medewerker/kindratio hetzelfde als bij de hele dagopvang.

Regeling dagopvang:

- Tussen 09.30 uur en 12.30 uur en tussen 15.00 uur en 16.30 uur is het aantal pedagogisch medewerkers in overeenstemming met het aantal aanwezige kinderen.
- In de pauzeperiode tussen 12.30 uur en 15.00 uur slapen veel kinderen. Hierdoor behoeven minder kinderen actieve pedagogische aandacht en kunnen de pedagogisch medewerkers beurtelings lunchen. Gedurende deze slaap- en lunchtijd is het mogelijk dat minder pedagogisch medewerkers worden ingezet dan volgens de pedagogisch medewerker/kindratio is vereist. Dit mag nooit langer dan maximaal 2 uur.
- Vóór 09.30 uur en na 16.30 uur mag de afwijking van de pedagogisch medewerker/kindratio niet langer duren dan anderhalf uur aaneengesloten. Op één dag mag er maximaal 3 uur tijdelijk minder personeel ingezet worden. Minimaal de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers moet aanwezig zijn tijdens die 3 uur. Deze 3 uur kan per locatie verschillend worden ingezet, afhankelijk van het rooster en het aantal aanwezige kinderen.

De drie-uursregeling, waarin kinderopvangorganisaties minder beroepskrachten mogen inzetten, moet vanaf 1 januari 2018 precies worden vastgelegd.

Op de vestiging hangt een overzicht op welke dagen op welke tijden wij afwijken van de norm, ons zogenaamde klokkenformulier, op de deuren van de groepen.

Voor Buiten Gewoon en BSO Kiekeboe is dit iedere dag hetzelfde. Er kunnen afwijkingen zijn tussen 8 en 9 uur, tijdens de pauzes van 13 tot 14:30 uur en tussen 17:30 en 18:00 uur in vakanties en op reguliere dagen.

3.11 Toegangsbeveiliging

De toegangshekken van bso BuitenGewoon zijn gesloten. Ouders wachten bij het hek van de buitenruimte aan en de pm'er doet het hek open met de sleutel. Indien er in enkele gevallen binnen wordt gespeeld op het moment dat ouders de kinderen komen brengen of halen, wordt het buitenhek open gedaan en kan er worden aangebeld bij het huis.

Bij BSO Kiekeboe kunnen ouders aanbellen bij de voordeur en dan wordt de deur opengedaan. Wanneer de kinderen buiten in de tuin spelen dan kunnen ouders zich melden aan het hek en de tuin betreden om hun kind te komen halen. Als BSO Kiekeboe in het Kiekebos speelt dan gelden dezelfde richtlijnen als voor Buitengewoon.

3.12 Extra dag(delen)

Indien ouders dit wensen dan kan er een verzoek tot het afnemen van een extra dag(deel) worden ingediend. Indien het gaat om incidenteel een dag extra dan kan dit aangevraagd worden bij de locatiemanager via mail. Als het gaat om structureel een extra dag dan kan dit worden aangevraagd via het hoofdkantoor. Als de bezetting het toelaat wordt uw verzoek toegekend.

Indien er geen plek is op de eigen stamgroep kan er eventueel ook een extra dag(deel) worden afgenomen op één andere stamgroep dan de eigen stamgroep. Ouders dienen hiervoor wel vooraf schriftelijk toestemming te verlenen.

3.13 Medische hulp

Er zijn altijd één of meerdere medewerkers aanwezig, die opgeleid zijn tot bedrijfshulpverlener (BHV). De BHV-er volgt elk jaar een herhalingstraining. Daarnaast hebben pedagogisch medewerkers een speciaal kinder-EHBO diploma. De kinder-EHBO cursus wordt elke 2 jaar herhaald.

Indien consultatie door een arts voor een kind nodig is dan nemen we contact op met de ouders. Soms kan het noodzakelijk zijn om direct medische hulp in te roepen. In die gevallen gaan wij naar de dichtstbijzijnde EHBO-post of bellen we 112. Uiteraard bellen wij de ouders dan zo snel mogelijk.

3.14 Voertaal

In onze bso is de voertaal Nederlands. Het beheersen van de Nederlandse taal is de eerste stap naar een succesvolle (school)loopbaan. In onze BSO wordt door alle beroepskrachten en beroepskrachten in opleiding Nederlands gesproken en wordt een zo omvangrijk mogelijk en goed taalaanbod gerealiseerd.

4 Zorg en verzorging

4.1 Wennen

De eerste dagen op de bso zijn altijd spannend. Zowel kinderen als ouders moeten wennen en vertrouwd raken aan een nieuwe situatie: de bso, een dagritme, het vele buiten zijn, de pedagogisch medewerkers en de groepsgenootjes. Dit is de basis voor het kind om zich emotioneel veilig te gaan voelen en zijn nieuwe omgeving verder te ontdekken. Daarom nemen we voor dit wenproces rustig de tijd.

We nodigen de ouders en het kind uit om kennis te maken tijdens een intakegesprek. Hierin bespreken we het dagritme en de individuele behoeften van het kind. Tijdens dit intakegesprek worden er afspraken gemaakt over het ophalen van school en het eventueel wennen indien dat gewenst is. Als de beroepskracht-kind-ratio dit toelaat kan een kind komen wennen voor de officiële plaatsingsdatum (twee dagdelen voor dat het contract ingaat, indien nodig, de rest binnen het contract). De pedagogisch medewerkers van de groep zorgen ervoor dat er altijd extra tijd en aandacht is voor het nieuwe kind en voor de ouders. Vanaf de ingangsdatum van het contract zijn kinderen op de afgenomen dagen welkom.

4.2 Persoonlijke spullen

Ieder kind kan zijn jas en tas ophangen op een vaste plek. Indien er gefietst wordt en niet meegelopen wordt, is er ook een plek beschikbaar waar de fietsen kunnen worden neergezet binnen een afgesloten hek. De Droomplaats is niet aansprakelijk voor vermissing of beschadiging. Wel zullen we de kinderen op de eigen verantwoordelijkheid wijzen en eraan helpen herinneren dat zij zorgvuldig met spullen omgaan. Zowel eigen spulletjes als de materialen van de BSO.

4.3 Dagritme

Wij houden globaal een dagritme aan, met dagelijks terugkerende activiteiten en rituelen. Dit biedt kinderen emotionele veiligheid: het ritme is voorspelbaar en daarmee ook vertrouwd. De kinderen weten wat er gaat gebeuren en kunnen hierop anticiperen. Het ritme van activiteiten is niet gebonden aan de klok. Dat wil zeggen dat de vaste activiteiten niet iedere dag op precies hetzelfde tijdstip hoeven plaats te vinden; de volgorde is wel altijd hetzelfde. Het gekozen moment is afhankelijk van de behoefte van het kind en van de groep. Naast dit voor kinderen vertrouwde ritme bieden we ook altijd activiteiten aan die met de kinderen samen bedacht worden.

We handelen kindvolgend en hebben heel veel aandacht voor kansen grijpen. Hiermee bedoelen we dat we ingaan op spel wat er vanuit de kinderen ontstaat. Dit maakt van de dag een rustig geheel

waarin voor kinderen ruimte en vertrouwen is om ontdekkend te spelen en dus te leren. Tijdens vakantiedagen kan het dagritme afwijken.

De buitenschoolse opvang kinderen worden na schooltijd ontvangen in het Bos (Buitengewoon) of in het gebouwtje van BSO Kiekeboe (BSO Kiekeboe). Op alle dagen starten we, na schooltijd, met de groep aan tafel. Gezamenlijk wordt er fruit gegeten en gepraat over de dag of wat de kinderen bezig houdt. Besproken wordt wat er die dag voor activiteit is en wie waar aan mee wil doen. De kinderen mogen zelf kiezen of zij aan het maandelijkse activiteiten aanbod willen meedoen. Het activiteiten aanbod wordt altijd aangevuld met de inbreng van de kinderen zelf. De "eigen" bso, vinden we belangrijk, en daarmee geven we de kinderen ook hun aandeel in het activiteiten programma.

Rond 16.30 uur wordt er een tussendoortje klaargezet, de pm'er laat dit weten aan de kinderen en de kinderen mogen zelf een tussendoortje komen halen. In het maandmenu staan verschillende tussendoortjes met een afwisselend aanbod. De kinderen kunnen elk moment van de dag thee en water pakken, wat klaargezet wordt door een pm'er.

In de vakanties werken wij met een thema programma. Meestal hebben we een weekthema met elke dag een eigen programma. Voorbeelden zijn: Olympische Spelen, Wereldreis, Op pad en Feest. Kinderen worden gestimuleerd om mee te doen aan de activiteiten, maar het blijft vrijblijvend om mee te doen. Wij proberen het programma zo aantrekkelijk mogelijk te maken zodat de kinderen mee willen doen. Dit doen wij door in te spelen op hun interesses, activiteiten te evalueren en door de kinderen inspraak te geven. De activiteiten worden gedurende de hele dag aangeboden met zoveel mogelijk variatie wat betreft buiten-, knutsel- en actieve activiteiten. Elke week is er minimaal één uitstapje.. We gaan op stap met de kinderen om de kinderen met nog meer verschillende activiteiten kennis te laten maken. Ook vinden wij het belangrijk dat de kinderen graag naar de opvang gaan en leuke uitstapjes dragen daaraan bij. Er kan een verdeling voor de uitstapjes gemaakt worden voor de oudere en/of jongere kinderen. Ook houden wij er rekening mee dat niet iedere ouder of kind het leuk vindt om op uitstapje te gaan, daarom proberen we zoveel mogelijk keuzes te bieden in het activiteiten aanbod.

We gaan op stap met de kinderen om de kinderen met nog meer verschillende activiteiten kennis te laten maken en te laten leren in andere situaties. Voor Uitstapjes volgen wij de werkinstructie, die o.a. richtlijnen geeft voor veiligheid en uitrusting.

Bij activiteiten buiten de deur vragen wij de vakantie-paspoortjes die de kinderen van school ontvangen mee te nemen. Hiermee kunnen er heel veel leuke, leerzame activiteiten worden gedaan.

4.4 Eten en drinken

Eten en drinken met kinderen is een sociale activiteit. Samen met de kinderen wordt het eten en drinken op de tafel gezet en bieden de kinderen op een ontspannen manier eten en drinken aan. Ook stimuleren wij de kinderen om zoveel mogelijk afwisselend te eten (hartig en zoet). We volgen de richtlijnen van het voedingscentrum bij het aanbieden van maaltijden en tussendoortjes.

Er wordt 3 keer per week een warme maaltijd gegeten in de vakanties . Wij gebruiken geen vlees in de warme maaltijden maar wel vis en zuivel. Het menu is vast voor een maand en hangt op de groepen. Mochten ouders het menu willen ontvangen, dan kan dit gestuurd worden over de whatsapp.

We zijn samen met de kinderen bewust bezig met gezond eten en bewegen. We eten, praten en luisteren samen met de groep. Op deze manier is het eten niet alleen erg gezellig, maar leren de kinderen van en met elkaar. Bijvoorbeeld hoe je een vork vasthoudt of zelf je boterham smeren. Heeft

een kind tussendoor dorst of trek, dan krijgt hij natuurlijk iets extra's. Bij warm weer wordt er sowieso meer gedronken.

Naarmate kinderen zich verder ontwikkelen leren ze hun voorkeur uit te spreken voor bepaald beleg of drinken. We geven ze de gelegenheid zoveel mogelijk zelfstandig te eten, zelf hun beleg te kiezen en als het even kan zelf hun boterham klaar te maken. Dat stimuleert hun zelfstandigheid, vergroot hun zelfvertrouwen en bevordert het plezier in de maaltijd. Wil een kind niet eten of drinken, dan gaan we de niet de strijd aan. We zullen het wel stimuleren en nagaan waarom een kind het niet wil. Als het eten of drinken een dagelijks terugkerend probleem wordt, zullen we samen met de ouders naar een oplossing zoeken.

Op onze locatie eten we in de ochtend vers fruit, brood met de lunch en de tussendoortjes bestaan o.a. uit soepstengels, maïswafels, maar het kan ook een stukje komkommer zijn. Op reguliere schooldagen krijgen de kinderen een stuk fruit met water en een tussendoortje met water. Water mag onbeperkt altijd gepakt worden.

Hebben ouders bepaalde voedingswensen voor hun kind vanwege een dieet of om culturele of religieuze redenen, dan houden we daar rekening mee.

4.5 Traktaties

Wij vinden dat we als kinderdagverblijf een voorbeeldfunctie hebben en willen het snoepen zoveel mogelijk beperken. Traktaties worden in plaats van ons tussendoortje gegeven. Op die manier valt een traktatie samen met een eetmoment. De kinderen mogen in overleg met ouders de traktatie zelf maken op de opvang. Zij bespreken welke traktatie ze willen maken, indien nodig doen ze boodschappen en maken de traktatie samen met vrienden en/of vriendinnen van de BSO

4.6 Medicijnen

Ouders kunnen aan ons vragen om hun kind bepaalde geneesmiddelen toe te dienen. Dit kunnen geneesmiddelen zijn die door de huisarts of specialist zijn voorgeschreven en dus 'op recept' en op naam van het kind zijn verkregen. Daarnaast geldt dit ook voor sommige (homeopathische) zelfzorgmiddelen, die niet 'op recept' verkregen zijn, bij apotheker en drogist. Wij kunnen alleen aan dit verzoek voldoen als het middel in de originele verpakking met originele (geen kopie) bijsluiter wordt aangeleverd óf als op het middel of op de verpakking staat aangegeven hoe het middel moet worden toegediend. Bovendien vragen we van ouders om een verklaring medicijntoediening in te vullen.

Paracetamol en overige koortsverlagende zelfzorgmiddelen vormen hierop een uitzondering. Koorts is een natuurlijke reactie van het lichaam ten aanzien van een virus/infectie. Door het gebruik van paracetamol wordt deze reactie onderdrukt. Bovendien kan door het gebruik van paracetamol een allergische reactie optreden (huiduitslag, galbulten). Wij verzoeken ouders met klem het te melden indien zij hun kind 's ochtend thuis paracetamol hebben gegeven. Dit in verband met de risico's die kunnen ontstaan als de koorts ineens omhoog schiet als de paracetamol is uitgewerkt.

5 Seksuele ontwikkeling

Kinderen kunnen heel nieuwsgierig zijn naar hun lichaam en dat van anderen. Dit begint al bij de geboorte. Via de huid ervaart een kind wat prettig is en wat niet. Met hun handjes en voetjes ontdekken ze hun lichaampje.

Op latere leeftijd worden kinderen zich bewust van de lichamelijke verschillen tussen jongens en meisjes. Wij zien dan ook dat kinderen dit gaan benoemen: "Zij heeft geen piemeltje, ik wel en papa ook". Wij vinden het goed dat kinderen dit doen en bevestigen ze hierin.

Voor de benaming van de geslachtsdelen worden de gangbare benamingen gebruikt en/of wordt aangesloten bij het woord dat het kind thuis heeft meegekregen. Doktertje spelen mag, maar alleen met kleren aan en dit wordt begrensd indien nodig.

Vanaf een jaar of 6 lijken kinderen minder interesse te hebben voor seksualiteit. Ze stellen minder vragen en tonen minder openlijke belangstelling voor elkaars lichaam. De ontwikkeling gaat wel gewoon door; er gebeurt nu veel meer buiten het gezichtsveld van de volwassenen. Schaamte begint een rol te spelen. De eerste verliefdheden ontstaan, die kunnen heftige gevoelens teweegbrengen zonder dat daar seksuele gevoelens aan gekoppeld hoeven te worden. We vinden het belangrijk om open over seksualiteit te praten met kinderen, kinderen serieus te nemen en ze duidelijk antwoord op hun vragen te geven. Daarnaast willen we kinderen meegeven dat het belangrijk is om eigen grenzen aan te geven en rekening te houden met grenzen van andere kinderen.

Vanaf een jaar of 8 worden de gevoelens van verliefdheid intenser. De gevoelens van verliefdheid en lichamelijk contact worden nu ook meer aan elkaar gekoppeld. De verliefden zoeken elkaars aanwezigheid op en gaan bijvoorbeeld tegen elkaar aan zitten of lopen hand in hand. De seksuele voorkeur wordt met voorzichtige stappen verkend, hoewel dit een lang proces is. In deze leeftijdsfase worden vaak grapjes over "homo's" gemaakt. Wij accepteren dit niet, maar gaan hierover in gesprek. Soms kunnen lichamelijke spelletjes tussen kinderen te ver gaan.

Wij vinden het dan ook belangrijk dat kinderen de ruimte krijgen voor hun seksuele ontwikkeling en willen dit begeleiden in een veilig klimaat. Wij keuren seksueel gedrag niet af, maar we begrenzen het waar nodig: we leren kinderen wanneer en waar het wel en niet kan.

We spreken van seksueel grensoverschrijdend gedrag als er sprake is van dwang, manipulatie, seksuele handelingen die pijn doen en/of wanneer er sprake is van een groot leeftijdsverschil. Wij hanteren hiervoor het protocol grensoverschrijdend gedrag. We maken geen foto's of filmopnamen van blote kinderen.

6 Activiteitenaanbod

Wij bieden kinderopvang die bijdraagt aan de ontplooiing en ontwikkeling van kinderen in een speciaal voor kinderen aangepaste omgeving waarbij een huiselijke, vertrouwde, veilige sfeer de leidraad is. De individuele ontwikkeling van uw kind staat centraal: in eigen tempo en op eigen niveau stimuleren we de persoonlijke en sociale ontwikkeling en is er aandacht voor de waarden en normen van onze samenleving binnen het activiteitenaanbod. Omdat de kinderen op school zoveel binnen zijn, stimuleren wij de kinderen alle activiteiten buiten te laten plaatsvinden waarin er gebruik gemaakt wordt van natuurlijke elementen om de kinderen ook zoveel mogelijk in aanraking te laten komen met de natuur.

6.1 Verschillen tussen jongens en meisjes

Jongens en meisjes spelen vaak apart. Meestal zijn het jongensgroepjes die de grootste fysiek ruimte claimen. Dat is prima, maar waak ervoor dat de meiden, en eventuele andere groepen, niet in de verdrukking komen. We maken afspraken over de tijd en manier waarop bepaalde ruimte bezet mag worden. Soms is lawaai onvermijdelijk. Van kinderen verlangen dat ze rustig moeten doen, is niet reëel. Met name de activiteiten waarbij kinderen luidruchtig kunnen zijn, kunnen beter in aparte ruimten worden gedaan. Zo worden andere kinderen niet afgeleid. De consequentie hiervan is wel dat je niet voortdurend toezicht hebt. Ook juist dat kan een meerwaarde zijn en de kinderen leren met deze nieuwe verantwoordelijkheid (zelfstandigheid) om te gaan.

We spelen in op de verschillende interesses en behoeften die jongens en meisjes kunnen hebben. Die verschillen hebben deels te maken met de ontwikkeling van de hersenen. De linker hersenhelft ontwikkelt zich langzamer dan de rechter. En door de invloed van het mannelijke hormoon testosteron, verloopt dat proces bij jongens langzamer.

Daarom hebben zij meer behoefte aan grof motorische bewegingen, waarbij ze letterlijk de ruimte nodig hebben. Ze kunnen al snel hun interesse verliezen bij activiteiten die een beroep doen op hun fijne motoriek. De ontwikkeling van de fijne motoriek verloopt bij meisjes sneller; daarom zal hun spanningsboog bij dergelijke activiteiten groter zijn dan bij jongens. Om dezelfde reden uiten jongens zich veelal fysieker en stoeien daarom graag met elkaar.

Deze bovenstaande vaststelling geldt niet voor alle kinderen mocht het anders zijn dan zullen wij hier oog voor hebben en zorgdragen voor genderneutraal spel. We kijken naar het individuele kind en sluiten aan op zijn/haar behoefte ongeacht of het een jongen of een meisje is. Ieder kind krijgt de ruimte die het nodig heeft.

6.2 Plezier in doen en ontdekken

Een kind ervaart alles voor de eerste keer. We stemmen het aanbod van activiteiten en speelgoed af op de zintuiglijke en motorische ontwikkeling. Door te voelen, ruiken en horen en dit te ervaren, leert het zichzelf spelenderwijs kennen en later de wereld om zich heen. In de groep kan het kind ervaringen opdoen in een veilige omgeving, in een tempo dat bij hem past.

6.3 Vallen en opstaan

Wij geven kinderen de ruimte situaties te oefenen en ervarend te leren. Dit gebeurt soms letterlijk met vallen en opstaan. Kinderen leren zo risico's in te schatten.

De pedagogisch medewerker zorgt hierbij voor een veilige omgeving door toezicht te houden, en tegelijkertijd de kinderen zelf dingen te laten ondernemen. Zij daagt de kinderen uit om creatief bezig te zijn en dingen uit te proberen. Geeft complimenten indien een kind hierin stappen zet. Ze speelt soms mee met de kinderen en gaat dan mee in hun fantasie (Zie hierover ook het stukje risicovol spel bij buitenspelen).

6.4 Meer van hetzelfde

Kinderen willen soms gedurende langere tijd achter elkaar met dezelfde activiteit bezig zijn. Bijvoorbeeld de hele week in de bouwhoek, of de hele week worden voorgelezen uit hetzelfde boek. Zo vergroten ze hun concentratie en verdiepen ze hun spel. Op deze manier hebben alle ervaringen de tijd om in de hersenen te worden opgeslagen. Daarom geven we kinderen die langere tijd met een zelfde activiteit bezig willen zijn daarvoor alle gelegenheid en tijd. Indien mogelijk ruimen we het spel niet tussentijds op, zodat er steeds verder gespeeld kan worden.

6.5 Het doen telt

Voor alle kinderen geldt, dat het eindresultaat van hun activiteit niet belangrijk is, maar de weg ernaar toe. Die weg bestaat uit proberen en ervaringen opdoen, gerelateerd aan de ontwikkeling van een kind. Bij het jonge kind zou dit kunnen bestaan uit het dopen van de vingers in de verfpot of het scheuren van papier; bij een ouder kind het leren verven met kwast of knippen met een schaar. Deze succeservaringen vergroten het zelfvertrouwen en de zelfstandigheid.

6.6 Vrij spelen

Iedere dag kunnen de kinderen vrij spelen. Tekenen, bouwen, fantasiespel, met poppen en auto's enzovoorts. Ze ontwikkelen hiermee persoonlijke en sociale competenties. Kinderen kiezen zelf waarmee, hoe lang en met wie ze vrij spelen. Het speelgoed kan door een kind op verschillende manieren gebruikt worden. Om er alleen mee te spelen en te ontdekken wat je er allemaal mee kunt doen, of om er samen mee te spelen.

Niet alleen speelgoed daagt uit tot spel, maar ook vooral alledaagse gebruiksvoorwerpen en kosteloos materiaal prikkelen de fantasie. Zo wordt in het fantasiespel een eenvoudig keukenrolletje een verrekijker en de keukenhoek een winkel of restaurant. De bso kinderen worden zoveel mogelijk in aanraking gebracht met de natuur. We zien dat de kinderen van 4-13 jaar, ook heel creatief kunnen zijn met kosteloos materiaal. Van "niets", iets maken is prikkelend en nodigt uit tot samenwerken. Verschillende kinderen kunnen hierin een rol vervullen en hun eigen talenten ontdekken. Dat kan in leiderschap zitten, maar ook in debatteren en meedoen.

6.7 Bewegen

Samen met de ouders zorgen wij voor een gezonde leefstijl bij het kind. Een kind dat van kleins af aan gezonde gewoontes aanleert, heeft daar nu én later veel profijt van. Wij bieden gezond voedsel aan, veel beweging (hartslag verhogende korte activiteiten) en een moestuin.

6.8 Uitstapjes

Door uitstapjes te maken, vergroten we de wereld van kinderen en laten we ze nieuwe situaties ervaren en prikkelen we hun ontwikkeling. We gaan bijvoorbeeld boodschappen doen, naar de papiercontainer, naar de bibliotheek, het park of de kinderboerderij. Onderweg valt er altijd heel veel te zien!

In de schoolvakanties is er een planning voor de bso van verschillende uitjes. Er kan gebruik gemaakt worden van het openbaar vervoer voor het reizen door de stad en de BSO bus. In uitzonderlijke gevallen wordt gebruik gemaakt van een auto.

BSO bus

In november 2020 is er een besluit geweest van de toenmalige minister Van Nieuwenhuizen (infrastructuur) dat de opvolger van de Stint, de zogenoemde BSO-bus, weer de openbare weg op mag. De opvolger van de Stint, vanaf nu de BSO-bus genoemd, is een elektrisch voertuig en valt onder een bijzondere bromfiets met de volgende regels: een rijbewijs of minimaal een bromfietscertificaat nodig; je hoeft geen helm te dragen; je moet zoveel mogelijk rechts rijden; de maximumsnelheid is 25 kilometer per uur; verlichting is 's nachts en bij slecht zicht verplicht. Dit mag met losse lampjes; het voertuig moet altijd rode en witte/gele reflectoren hebben; als er een (brom)fietspad is, moet je daarop rijden.

Onze pm'ers hebben een (brommer)rijbewijs, zijn gewend aan het verkeer (enige jaren ervaring) en zijn getraind door de leverancier. Voor het goed afleggen van de e-learning toets en de praktijk

hebben de pm'ers een certificaat ontvangen. Er kunnen 10 kinderen in de BSO-bus vervoerd worden. Er zijn heupgordels voor ieder kind, de pm'er controleert of ieder kind op de juiste manier de gordel om heeft. Wij, medewerker en kinderen, dragen een veiligheidsvestje.

Tijdens de uitstapjes wordt de meest veilige route genomen, bij voorkeur over fietspaden. In de werkinstructie Uitstapjes en BSO-bus zijn de regels rondom controles voor- en na gebruik van de BSO-bus vastgelegd.

6.9 Buitenspelen

Alle groepen beschikken over een gezamenlijke buitenruimte, het bos. Buitenspelen doen we altijd, iedere dag buiten. Buiten ervaren kinderen de seizoenen, de veranderingen van het weer en de frisse lucht. En buiten is er meer ruimte dan binnen. Hier kunnen kinderen zich uitleven in grote bewegingen waarbij ze hun grove motoriek gebruiken: klimmen en klauteren, rennen en fietsen. Alleen of met een groep. We doen buiten ook wat we binnen doen: lezen aan een tafel, een liedje zingen en eten. De buitenruimte van ons verblijf leent zich hier bijzonder goed voor.

Men komt steeds meer tot het inzicht dat buiten spelen heel belangrijk is. Niet alleen voor de lichamelijke, maar ook voor sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen.

De ervaring van de ruimte, het weer, de natuur, het licht, het geluid, de grond en ondergrond is anders.

Buiten draagt bij aan alle ontwikkelingsgebieden, omdat:

....het heel gezond is. Het draagt bij aan de lichamelijke ontwikkeling. Kinderen die meer buiten spelen ontwikkelen meer behendigheid en spieren. Ze hebben minder kans op astmatische aandoeningen en tekort aan vitamine D.

....het positieve effecten heeft op de verstandelijke ontwikkeling: spelen zorgt er voor dat kinderen problemen leren oplossen, logisch leren denken, de taken en betekenis van de natuur leren inschatten. Dat heeft weer een gunstige invloed op het ontwikkelingsproces. De ervaring van de ruimte, het weer, de natuur, het licht, het geluid, de grond en ondergrond is anders dan binnen.

Het draagt bij aan alle ontwikkelingsgebieden, omdat:

....het bijdraagt aan de sociale ontwikkeling van het kind en aan de ontwikkeling van de persoonlijkheid (emotionele ontwikkeling). De zelfredzaamheid wordt groter. Ook de sociale communicatie verbetert. Het kan een goede afleiding of uitlaatklep zijn voor opgekropte energie.

....het positieve effecten heeft op de verstandelijke ontwikkeling: spelen zorgt er voor dat kinderen problemen leren oplossen, logisch leren denken, de taken en betekenis van de natuur leren inschatten. Dat heeft weer een gunstige invloed op het ontwikkelingsproces.

....het bijdraagt aan de sociale ontwikkeling van het kind en aan de ontwikkeling van de persoonlijkheid (emotionele ontwikkeling). De zelfredzaamheid wordt groter. Ook de sociale communicatie verbetert. Het kan een goede afleiding of uitlaatklep zijn voor opgekropte energie.

Wij proberen onze ruimtes (binnen en buiten) zo in te richten dat kinderen uitgedaagd worden. Een term die tegenwoordig veel gebruikt wordt is risicovol (buiten)spel.

Uit onderzoek blijkt dat risico's nemen essentieel is voor kinderen. Een van de redenen waarom het van belang is om kinderen om te leren gaan met risico's is dat het nemen van risico's onderdeel van het leven is. Kinderen die nooit om hebben leren gaan met risico's kunnen extreem angstig worden voor nieuwe dingen die op hun pad komen. Of juist het tegenovergestelde: kinderen vervallen in roekeloos gedrag, omdat ze niet geleerd hebben wat de consequenties daarvan kunnen zijn. Ook zijn er verbanden tussen het leergedrag van kinderen, de wil om iets te leren, en het gevoel van welbevinden van het kind, wanneer kinderen betrokken zijn bij risicovol spel.

Dat levert vaak vieze kleding, schrammen, splinters en blauwe plekken op. Maar is dat nou zo erg? Als het nemen van risico's leidt tot veerkrachtige kinderen, die niet bij de kleinste tegenslag bij de pakken neer gaan zitten en bereid zijn uitdagingen aan te gaan, dan is het dat volgens ons dubbel en dwars waard! Daarmee leveren wij een waardevolle bijdrage aan de ontwikkeling van een kind. Iets waarvan hij zijn levenslang profijt van zal hebben. En dat is waar het uiteindelijk om gaat!

Maar: Plezier staat voorop!

Buiten het hek

Kinderen krijgen de mogelijkheid om buiten het hek te spelen. Buiten het hek zijn veel speelmogelijkheden. Er is een "strandje" gecreëerd. Er kunnen hutten gebouwd worden en de kinderen maken uitgebreid kennis met de natuur. Kinderen worden gestimuleerd in het zelfstandig plannen maken. Er is altijd een pm'er aanwezig om de kinderen hierin te begeleiden.

6.10 Natuur & milieu

Kinderen krijgen hun normen en waarden overgedragen door hun directe verzorgers. Een pedagogisch medewerker vervult een voorbeeldfunctie, ook ten aanzien van het milieu.

Omdat we te maken hebben met jonge kinderen zullen we de 'zorg voor het milieu' moeten zoeken in kleine zaken. Het is belangrijk dat het spelenderwijs en begrijpelijk wordt overgedragen. Daarom zal vooral de kennismaking met de natuur voorop staan, zodat kinderen deze leren waarderen. De pedagogisch medewerkers zullen de kinderen hiertoe bewust bij de natuur betrekken. De aandacht voor het milieu zal vanuit dit standpunt op een speelse manier en vanuit een voorbeeldfunctie worden meegenomen.

Voorbeelden om kinderen bij de natuur te betrekken:

- Aandacht voor de seizoenen, bijvoorbeeld door de aankleding van het lokaal, door creatieve activiteiten.
- Buiten spelen in alle jaargetijden. Werken met plantjes en zaadjes. Het maken van een moestuin.
- Aandacht voor diverse diersoorten, door voorlezen en bezoek kinderboerderij. Bewust omgaan met dieren als slakken en lieveheersbeestjes.

Voorbeelden om kinderen bij het milieu te betrekken:

- Mee laten helpen bij het opruimen van papier/glas op het verblijf in de daarvoor bestemde bakken. Geen afval op straat (laten) gooien.
- Zuinig leren omgaan met water bij het handen wassen. Kosteloos materiaal gebruiken.
- (Tekening)papier optimaal gebruiken.

Wij hebben met het vele buiten spelen ook als doel om interesse te wekken bij kinderen voor de natuur en het milieu en we leren de kinderen op een respectvolle manier om te gaan met de natuur.

We wijzen ze de bestjes en de natuurlijke materialen aan en benoemen wat het is. Daarnaast besteden we op ons kinderverblijf aandacht aan het scheiden van afval en gebruiken we energiezuinige apparatuur.

6.11 Creativiteit

We geven ruim baan aan de creativiteit van kinderen door bij elke activiteit de inbreng van kinderen een grote rol te laten spelen. We stimuleren hun creatieve proces door activiteiten aan te bieden die niet van tevoren zijn ingevuld of waar niet aan de hand van een voorbeeld wordt toegewerkt naar een bepaald eindresultaat. Spelenderwijs en in gesprek met kinderen komt er iets tot stand. Kinderen mogen kennis maken met veel materialen bij het knutselen en gaan aan de slag volgens hun eigen fantasie. Het gaat niet om het eindresultaat maar om het proces: het ervaren van hoe materiaal reageert en hoe kleuren mengen. En om het leren van vaardigheden als knippen en tekenen.

We maken gebruik van de eigen creatieve oplossingen die kinderen hebben, zowel in het spel als tijdens een knutselactiviteit. We geven kinderen de ruimte allerhande materiaal op hun eigen wijze te gebruiken. Zo wordt het materiaal optimaal onderzocht. Wij voegen hoogstens een element toe aan de activiteit, maar schrijven niets voor en laten kinderen bepalen wat ze met het materiaal doen.

Voorkomen van sleur

Structuur betekent niet dat je alles steeds opnieuw op dezelfde manier doet. Het betekent wel dat een dag herkenbaar verloopt. We kunnen prima variëren met de invulling van vaste momenten. Eten hoeft niet altijd aan een grote tafel. We kiezen ook wel voor een picknick of een buffet. En geplande activiteiten kunnen uiteen lopen van een week sport en de week erop knutselen.

Flexibiliteit is noodzakelijk! hebben kinderen het naar hun zin tijdens het buiten spelen en kent hun zelfverzonnen spel ongekende mogelijkheden, dan moet het drinkmoment maar even wachten. Heb je een leuk voorstel voor een creatieve activiteit, maar heeft bij nader inzien niemand zin, dan gaan de knutselpullen ongebruikt terug in de kast.

6.12 Gebruik televisie en computer

Kinderen komen al heel jong in aanraking met televisie en computer. Ook voor de allerjongsten zijn er speciale tv-programma's, computerspelletjes en websites.

Er wordt op onze BSO's geen televisie gekeken.

7 Sfeer op de groep

Sfeer is belangrijk op de groep. Een goede sfeer draagt bij aan het gevoel van emotionele veiligheid. Dat is een belangrijke voorwaarde voor kinderen om zich te kunnen ontwikkelen. In dit hoofdstuk worden de aspecten beschreven die van invloed zijn op de sfeer.

BSO, Doe je zo!

Investeren in een positieve sfeer,

Een positieve sfeer in de groep bereiken we door oprechte belangstelling te tonen voor ieder kind. Als je weet wat ze leuk vinden, kun je gerichte speelmogelijkheden aanbieden en weten we welke kinderen een 'match' hebben. Als kinderen alleen willen spelen, is dat geen probleem, maar bedenk wel dat niet ieder kind dat kan en wil. Sommige kinderen worden buitengesloten en voelen zich geen onderdeel van de groep. We waken daarom voor stille competitie en pestgedrag. Door te observeren en op tijd in te grijpen kunnen we een negatieve sfeer voorkomen. De pedagogisch medewerker heeft hierbij een belangrijke voorbeeldfunctie: je geeft complimenten aan individuele kinderen en aan de groep, je let op je woorden, zorgt voor humor en straalt uit dat ieder kind welkom is.

Kinderen met een gemeenschappelijk doel voelen zich verbonden en worden gestimuleerd rekening met elkaar te houden. Hierbij denken we aan wedstrijdjes en voorstellingen, maar ook de (her)inrichting van de groepsruimte of samen een kunst- of bouwwerk maken. Gezamenlijke interesses zijn een geweldige stap naar vriendschap.

7.1 Indeling en aankleding van de ruimte

De uitstraling van de leefruimte is van invloed op de sfeer. We creëren een veilige en geborgen leefruimte door deze op een bepaalde manier in te delen en aan te kleden, afgestemd op de leeftijdsgroep die in de groepsruimte verblijft. Ieder kind behoort tot een stamgroep die bestaat uit een vaste leefruimte als basis. Dat zorgt ervoor dat de ruimte vertrouwd wordt voor het kind en draagt bij aan de emotionele veiligheid.

De verschillende groepsruimten zijn in lichte kleuren geschilderd en ingericht met kindvriendelijk meubilair en met de knutselwerkjes, tekeningen en foto's van de kinderen. We bieden speelgoed en materialen zoveel mogelijk op kind hoogte aan, zodat een kind zich gestimuleerd voelt om zelf te kunnen kiezen (initiatief te nemen) waarmee het wil spelen.

In onze bso hebben we verschillende hoeken ingericht met spelmateriaal. Bovendien is er in elke groep een hoek met kussens en zachte materialen, waar een kind zich even kan terugtrekken. Zo creëren we een rustige en veilige sfeer. De indeling van de ruimte is zodanig dat kinderen er samen kunnen spelen, maar ook alleen.

Zoals al genoemd wordt er weinig gebruik gemaakt van deze ruimtes, omdat de kinderen bijna altijd buiten spelen. Ook de buitenruimte bevat veel verschillende speelhoeken met een overkapt podium als schuilplek. Ook buiten mogen de kinderen er voor kiezen om even te chillen. We maken zoveel mogelijk gebruik van natuurlijke elementen en geven de kinderen ook een stukje verantwoordelijkheid voor het zorgen van de dieren. Wetenschappers stellen dat natuurbeleving voor kinderen verschillende voordelen opleveren voor hun ontwikkeling. Dat zijn: ontspanning, rust, betere concentratie, minder stress, waardering voor de omgeving, planten en dieren, bevordering van de lichamelijke motoriek, tegengaan van overgewicht, bijdrage in de algemene gezondheid van het kind, sociale vaardigheden, grenzen verkennen en het leren waar grenzen liggen, het kunnen maken van goede risico-inschatting, omgaan met vrijheid en nieuwsgierigheid/ontdekkingsdrang en het gebruik van eigen fantasie

Elk van onze pedagogisch medewerkers is verantwoordelijk voor de verzorging, uitstraling en aankleding van de groepsruimte; we doen dat zoveel mogelijk samen met de kinderen. Bijvoorbeeld door op sommige momenten van de dag samen de spulletjes weer op de eigen plek te zetten. Hiermee stimuleren wij de zelfstandigheid, participatie, het groepsgevoel en het verantwoordelijkheidsgevoel van de kinderen. En de ruimtes blijven rustig en overzichtelijk. Dat voorkomt overprikkeling bij de kinderen. Een overprikkeld kind, komt niet echt tot spelen omdat er

steeds iets nieuws is wat zijn aandacht vraagt. We zorgen er zo voor dat kinderen geconcentreerd kunnen spelen. Dat is belangrijk omdat spelen de manier is waarop kinderen leren.

Door het uitdagende spelmateriaal en het gevoel van herkenning en veiligheid van de vaste groepsruimte stellen we kinderen in staat zich op allerlei gebieden te ontwikkelen.

7.2 Bijzondere momenten

Aan bepaalde gebeurtenissen in het leven van het kind besteden we bijzondere aandacht. We vieren verjaardagen en nemen afscheid van een kind dat weggaat. We besteden ook aandacht aan feesten en feestdagen vanuit de culturele achtergrond van de kinderen op onze groep.

Een bijzonder moment kan ook een verdrietige gebeurtenis zijn, zoals het overlijden van een opa of oma. We besteden hier aandacht aan, afgestemd op de behoefte van het betreffende kind en de andere kinderen in de groep.

Elk feestje kent zijn eigen, vaste rituelen die ervoor zorgen dat de kinderen weten wat er komen gaat. Zo ervaren ze een gevoel van zekerheid en veiligheid. Bij een verjaardagsfeestje horen bijvoorbeeld een muts en slingers en we zingen samen met de kinderen voor de jarige.

We vinden het ook belangrijk om bijzondere aandacht te besteden aan het afscheidsfeestje; het kind kan een periode afsluiten en aan een nieuw 'avontuur' beginnen. Hij neemt afscheid van de oude groep, van de groepsgenootjes en de pedagogisch medewerkers en van gebruiken en gewoonten. Ook voor de 'achterblijvers' is afscheid nemen belangrijk. Zij missen immers een groepsgenootje. Door steeds dezelfde rituelen terug te laten komen, worden kinderen gesteund en begeleid in het zetten van de volgende stap.

De betrokkenheid van de kinderen onderling speelt bij de bijzondere momenten een belangrijke rol. Samenwerken, rekening houden met elkaar en respect hebben voor anderen zijn allemaal aspecten van betrokkenheid die aan bod komen. Vanuit die betrokkenheid besteden we bijvoorbeeld ook speciale aandacht aan een kind dat een broertje of zusje heeft gekregen, of een kind dat er niet bij kan zijn omdat hij ziek is.

Sensitiviteit is een belangrijke attitude van pedagogisch medewerkers. Wij stellen ons sensitief op en maken vanuit betrokkenheid de kinderen sociaal attent op elkaar. We hebben aandacht voor het individuele kind en voor de groep. Wij herkennen en benoemen emoties en zorgen voor een ontspannen en vrolijke sfeer.

Wij hechten grote waarde aan de afstemming met ouders bij bijzondere momenten voor het kind. Per gebeurtenis kunnen hierover afspraken worden gemaakt. Bijvoorbeeld over wanneer iets wordt gevierd en of een ouder hierbij aanwezig wil zijn.

Bij ons op het kinderverblijf vieren we diverse feesten:

Verjaardagen van kinderen

Wanneer een kind jarig is worden de ouders en het kind bij binnenkomst al gefeliciteerd. Tijdens het fruit eten of het yoghurt drinken, wordt er stilgestaan bij het feestelijke moment. Er wordt gezongen voor de jarige en het kind krijgt een eigen feestmuts op als het dat wil. Ook is er gelegenheid tot trakteren.

Ouderavond/middag

Er vindt minimaal een ouderavond plaats per jaar. De ouderavond op de locatie richt zich op de gang van zaken en vaak een pedagogisch onderwerp gekozen in overleg met de ouderadviescommissie. Er wordt naar gestreefd op een dergelijke avond de ouders te informeren over de gang van zaken, mee

te laten denken en te laten zien en/of ervaren hoe een dag op de kinderdagverblijf/ bso eruit ziet voor hun kinderen.

7.3 Belonen en corrigeren

We belonen een kind als het gewenst gedrag vertoont door het geven van complimenten en buigen ongewenst gedrag om naar gewenst gedrag. Zo leren kinderen grenzen kennen. Wij houden er rekening mee dat dit een leerproces is voor een kind. We observeren het gedrag en proberen te achterhalen wat er in het kind omgaat en waar het gedrag vandaan komt.

We buigen ongewenst gedrag om naar gewenst gedrag. Dat doen we bijvoorbeeld door het kind af te leiden (vooral bij jongere kinderen), of kort uit te leggen waarom het gedrag ongewenst is. We bieden het kind een alternatief aan of leiden hem weg uit de situatie. We vinden het belangrijk daarbij altijd kort en duidelijk uit te leggen wat zijn gedrag ongewenst maakt, en dat niet het kind zelf ongewenst is. Daarbij gebruiken we de ik-benoeming, zodat voor het kind duidelijk is wat er verwacht wordt.

Bij gewenst gedrag belonen we het kind, bijvoorbeeld in de vorm van een complimentje. Onze stem, mimiek, en het maken van oogcontact zijn erg belangrijk bij belonen en corrigeren. We zorgen er ook voor dat we direct belonen en ombuigen, omdat een kind anders niet goed begrijpt waarvoor het aangesproken of geprezen wordt. En we gaan hier consequent mee om. Als iets de ene keer wel mag en de andere keer niet, is het voor een kind onduidelijk waar grenzen liggen. Het leren kennen van de grenzen is nodig voor het scheppen van duidelijkheid. Dit zorgt voor emotionele veiligheid. Wij overleggen onderling hoe er met belonen en corrigeren wordt omgegaan, zodat wij op alle groepen consistent kunnen zijn in de aanpak. In specifieke situaties overleggen we met ouders over een aanpak.

Als kinderen in een conflictsituatie komen, grijpen we, naar gelang de ontwikkeling vordert, niet direct in. We stellen de kinderen in staat de situatie zelf op te lossen. Dit is belangrijk in de ontwikkeling naar zelfstandigheid. We houden de situatie goed in de gaten en bieden begeleiding als dat nodig is.

7.4 Kinderparticipatie

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zelf keuzes kunnen maken. Kinderparticipatie is daarom essentieel voor onze manier van werken. We volgen daartoe zoveel mogelijk de behoeftes en initiatieven van het kind. Dit betekent o.a. dat kinderen mee mogen praten over wat we op een dag gaan doen. We ondersteunen hem in het kenbaar maken van zijn wensen en scheppen hiermee een sfeer waarin hij zich veilig voelt. We ontvangen initiatieven van het kind en spelen hierop in en helpen het kind keuzes te maken als hij dit moeilijk vindt. We stemmen onze manier van handelen af op het ontwikkelingsniveau van het kind en hanteren bewust de interactieprincipes. Een voorbeeld is het keuzebord in de groep.

Keuzevrijheid of vast programma?

Kinderen waarderen keuzevrijheid, zeker na een lange schooldag. Ze vinden het fijn als ze mogen kiezen tussen georganiseerde (groeps) activiteiten en vrij spel. Een dag waarop beide opties mogelijk zijn, is ideaal. Een moment van verveling en niks doen is daarbij heel gewoon en hoeft, zolang het niet omslaat in lamlendigheid, geen probleem te zijn. Sommige kinderen doen liever niet mee aan een groepsactiviteit, maar als ze een duwtje in de rug krijgen, blijken ze er toch plezier in te hebben.

Tijdens de schoolvakantie hebben we te maken met lange dagen. Een goed dagritme is dan helemaal belangrijk. In het begin van de vakantie zijn kinderen misschien moe en willen ze het liefst een beetje hangen. Met warm weer is dat nog beter te begrijpen. We beginnen de dag kalmjes aan en met voldoende rustmomenten. Kinderen vinden activiteiten leuk, maar elke dag iets extra's organiseren is onnodig. We vragen de kinderen wat ze in de vakantie willen doen en zorgen voor een goede voorbereiding. Mocht het programma afwijken van normaal, lichten we ook de ouders in.

Op onze bso werken we kindgericht. Dat wil zeggen dat we de inhoud en het ritme van de dag (deels) laten hangen van de behoeften en initiatieven van de kinderen. Uiteraard is er een vast dagritme en zijn er globale richtlijnen voor de tijden waarop de vaste dagelijkse dingen zoals eten plaatsvinden. We laten ons echter niet regeren door de klok, maar stemmen af op de initiatieven van de kinderen. Zij mogen daar waar mogelijk mee beslissen. Zo kan het zijn dat kinderen liever buiten willen spelen dan meedoen aan een activiteit die wordt aangeboden. Dat kan dan, kinderen zijn nooit verplicht om mee te doen. Of het kan zijn dat we wat later gaan eten, omdat kinderen nog volop aan het knutselen zijn. Kinderen worden gestimuleerd om zelf te kiezen en geprikkeld om dingen zelf te doen / ontdekken. We geven ze vertrouwen dat ze het zelf kunnen en doen het indien wenselijk eerst een keer samen. We stimuleren ook dat kinderen elkaar helpen.

Kinderen mogen ook vaak de pm-ers helpen met allerlei taken, zoals de tafel afruimen, de vloer vegen, spullen uit de keuken gaan halen of mee naar kantoor. Kinderen vinden dit over het algemeen prachtig en doen erg hun best. Zo creëren we ook 1 op 1 momentjes, zodat een kind regelmatig even individuele aandacht van de pedagogisch medewerkster krijgt.

7.5 Regels en afspraken

Binnen elke groep gelden er regels en afspraken die de sociale ontwikkeling ondersteunen en daarnaast zorgen voor een emotioneel veilige omgeving. Waar mogelijk stellen we de regels en afspraken samen met de kinderen op. Er zijn regels en afspraken over hoe er met elkaar wordt omgegaan en hoe we gezamenlijk zorg dragen voor de groepsruimte. We stimuleren de kinderen in hun sociale competenties en geven ze de gelegenheid zich waarden en normen eigen te maken door rekening te (leren) houden met elkaar en (leren) omgaan met elkaar.

Het doel is een warme, liefdevolle en geborgen omgeving te bieden waarin het kind zich emotioneel veilig voelt.

Op onze bso's brengen we normen en waarden over door zelf het goede voorbeeld te geven en door kinderen hierin te begeleiden indien er zich specifieke situaties voordoen. We leggen dan uit aan het kind hoe het anders/netter kan. Voorbeelden hiervan zijn: Tafelmanieren: op elkaar wachten met eten. Naar elkaar luisteren, elkaar uit laten praten. Respect voor de spullen: we gooien niet met spullen en ruimen ze netjes op. Beleefdheidsvormen: "Mag ik wat drinken alsjeblieft", in plaats van "Geef mij drinken".

We benoemen wat we zien en wat we doen en leggen het hoe en waarom uit aan de kinderen. Positief gedrag van kinderen wordt benoemd in de groep.

8 Oudercontacten

8.1 Het doel

Het doel van de oudercontacten is om een vertrouwensband en een goede samenwerking op te bouwen en ervoor te zorgen dat de twee opvoedomgevingen, thuis en het kinderverblijf, goed op elkaar zijn afgestemd. Dat vereist zoveel mogelijk afstemming tussen de pedagogisch medewerker en de ouders. We leren de kinderen goed kennen en wisselen ervaringen en aanpak uit. Bijvoorbeeld de rituelen van thuis bij het slapen gaan of een eetschema. Deze afstemming komt ten goede aan een gezonde ontwikkeling en het welbevinden van het kind.

8.2 Brengen en halen

Tijdens de breng- en haalmomenten wisselen wij samen met de ouders informatie uit. Wij horen graag van hen wat van belang is om een kind beter te begrijpen om hem zo goed mogelijk te begeleiden. Bijvoorbeeld hoe het weekeind of de vakantie is verlopen en of er bijzonderheden zijn.

Op onze beurt informeren wij ouders als zij hun kind ophalen over hoe de dag globaal is verlopen (over het eten, de activiteiten, hoe het kind dit heeft beleefd en eventuele bijzonderheden).

Als ouders hun kind niet zelf komen halen, dienen ze dit van te voren te laten weten. Uit veiligheidsoverwegingen geven wij kinderen niet zonder toestemming van de ouders mee aan een derde. Om diezelfde reden kunnen kinderen alleen opgehaald worden door iemand boven de 12 jaar.

De oudere bso kinderen mogen, na overleg met de ouder, soms alvast zelfstandig naar huis toe gaan.

8.3 Gesprekken

Intakegesprek

Voordat het kind gaat starten, nodigen we nieuwe ouders uit voor een intakegesprek. Dat is de pm-er die de mentor van uw kind is. Tijdens dit gesprek wordt informatie uitgewisseld en afspraken gemaakt over onder meer het wenproces. Tevens wordt het kindgegevensformulier ingevuld en kunnen ouders aangeven voor welke zaken zij toestemming verlenen, zoals bijvoorbeeld het maken van foto's. Indien wenselijk kan er een wendag worden ingepland.

8.4 Schriftelijke informatie

Als organisatie werken wij met een digitaal communicatieplatform: de Droomplaatsapp oftewel Youko/Flexkids

Onze pedagogisch medewerkers schrijven op het digitale platform over de belevenissen van de individuele kinderen en de hele groep. Ouders krijgen toegang tot deze berichten via een app op hun telefoon of tablet.

De pedagogisch medewerkers kunnen foto's van bijzondere momenten plaatsen, vragen stellen aan ouders of andere mededelingen doen.

Ouders kunnen de berichten en foto's direct zien als de pedagogisch medewerker deze heeft geplaatst. Ouders kunnen berichten doorgeven.

Ouders een mondelinge overdracht en eventueel een update via de whats app, als de dag/groep het toelaat zullen de pedagogisch medewerkers een foto versturen naar ouders.

8.5 Oudercontact momenten

Per jaar organiseren we met het hele team van ons kindercentrum één ouderavond. Ouderavonden kunnen wisselende thema's hebben, bijvoorbeeld over hoe een dag op het kinderverblijf verloopt (met foto's en filmmateriaal), of we nodigen soms een externe partij uit die een lezing houdt over een aan opvoeding en verzorging gerelateerd onderwerp.

U krijgt hiermee een inkijk in de uitvoering van ons pedagogisch werkplan. Beelden geven voor veel mensen toch een beter inzicht dan dit geschreven plan.

8.6 Ouderadviescommissie

De ouderadviescommissie van ons kinderverblijf en buitenschoolse opvang behartigt de belangen van kinderen en ouders van onze vestiging, bevordert de communicatie tussen de ouders en de medewerkers en adviseert over :

- de uitvoering van het kwaliteitsbeleid, in het bijzonder het pedagogisch beleid (de kwaliteit van het personeel, de groepsgrootte en de inzet van personeel in opleiding)
- het algemeen beleid op het gebied van voeding, opvoeding, veiligheid en gezondheid
- openingstijden
- het beleid rondom voorschoolse educatie
- vaststelling en wijziging van de interne klachtenregeling
- wijzigingen van de prijs van kinderopvang

De ouderadviescommissie komt gemiddeld 4-6x per jaar bij elkaar. De manager en directeur zijn beschikbaar voor vragen en/of opmerkingen vanuit de ouderadviescommissie.

De bevoegdheden, samenstelling, benoeming en verkiezing verlopen volgens het Reglement Ouderadviescommissies (op te vragen bij de locatiemanager).

Wij zijn altijd op zoek naar betrokken ouders! Het is moeilijk om een ouderadviescommissie te vormen of te behouden. Wij zullen regelmatig oproepen doen of u persoonlijk aanspreken. Indien dit niet lukt dan zullen wij bovenstaande onderwerpen altijd voorleggen op een algemene ouderavond of u per mail op de hoogte stellen van het voorgenomen beleid waarop wij u dan uitnodigen om daar gesprek of een advies over uit te brengen.

8.7 Exit enquête

Als de kindplaats is beëindigd bespreken we met ouders een exit enquête met vragen over hun ervaringen met ons kinderverblijf. Deze evaluatie kan input zijn voor verbeteracties.

9 Borging van de kwaliteit

9.1 Personeel en opleiding

Alle pedagogisch medewerkers in ons team zijn gekwalificeerd. De kwalificatie-eisen om als pedagogisch medewerker te mogen werken zijn vastgelegd in de CAO Kinderopvang.

De meest voorkomende opleiding is PW3 of 4 (pedagogisch werk). Voor de bso proberen wij personeel te vinden met een wat andere opleiding, zoals bijvoorbeeld sport en spel, theater/drama, kunst etc.

Regelmatig worden wij op de groep ondersteund door stagiaires. Zij volgen de opleiding PW3, PW4, een pedagogische hbo of Helpende Welzijn of een andere voor bso certificerende opleiding. De stagiaires bieden ondersteuning bij de verzorging van kinderen, bij de uitvoering van activiteiten, maar hebben niet de eindverantwoordelijkheid. Ook zijn er werknemers die een werk-/leertraject volgen,

deze werknemers krijgen gedurende de opleiding steeds meer verantwoordelijkheden. In het BPV-beleidsplan is vastgelegd wanneer een werknemer die een werk-/leertraject volgt bepaalde taken mag uitvoeren. Het BPV-beleidsplan is in te zien op de vestiging.

Werknemers die een werk-/leertraject volgen en stagiaires worden ingezet conform de eisen zoals deze zijn beschreven in de CAO Kinderopvang.

9.2 Ondersteuning op de groep door andere volwassenen

Op de groep worden de pedagogisch medewerkers ondersteunt door stagiaires. Dit zijn medewerker is opleiding en afhankelijk van hoe ver zij in de opleiding gevorderd zijn, voeren zij de taken uit van een pm-er. Eerst geheel begeleidt en geleidelijk steeds zelfstandiger, totdat zij uiteindelijk kan afstuderen als een gelijkwaardig collega. De vorderingen van de diverse stagiaires zijn op de locatie in te zien in het praktijkboek.

Wij maken gebruik van vrijwilligers en andere personen voor aanvullende taken. De ondersteuning op de groep is **niet** specifiek op de verzorging van de kinderen gericht.

Het betreft iemand die voor ons komt koken, een tuinman en een klusjesman voor onderhoud. Zij moeten net als iedereen die in de kinderopvang werkt een zogenaamde Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) overleggen en ingeschreven staan in het register voordat ze hun activiteiten bij ons starten.

9.3 Werkinstructies/protocollen

Het algemeen pedagogisch beleid is onderdeel van het kwaliteitshandboek van De Droomplaats. Naast het algemeen pedagogisch beleid zijn hier ook allerlei werkinstructies en protocollen in opgenomen, bedoeld om de veiligheid en gezondheid van de kinderen en de kwaliteit van de leefomgeving in het kinderverblijf zo goed mogelijk te borgen.

Zo volgen we de richtlijnen van het Voedingscentrum bij het samenstellen van de maaltijden en de tussendoortjes die wij aanbieden. En bij het bereiden hiervan, volgen wij de hygiënecode voor kleine instellingen. Daarnaast zijn er ook werk instructies in opgenomen, bijvoorbeeld over veilig slapen van kinderen en (veiligheid)eisen bij het ondernemen van een uitstapje.

Deze werkinstructies en protocollen worden continu geëvalueerd en bijgesteld. Niet alleen door aanpassingen van richtlijnen door bijvoorbeeld de GGD of het Voedingscentrum, maar ook door reacties van de pedagogisch medewerkers, managers en ouders.

9.4 Niet tevreden? Vertel 't ons.

Goede samenwerking tussen ouders en medewerkers is in het belang van het welzijn van de kinderen. Daar zetten wij ons van harte voor in. Het kan voorkomen dat u van mening verschilt met een medewerker of ergens ontevreden over bent. Wij vragen u dit bespreken met de betreffende medewerker of met de manager. Ook kunt u de directeur vragen te bemiddelen. Zij is bereikbaar via het hoofdkantoor van De Droomplaats.

U kunt ook ontevreden zijn over dienstverlening van het kantoor. Dan kunt u contact opnemen met de directeur. De contactgegevens van het kantoor staan vermeld op de website.

Klachtencommissie

Meestal komen we er samen wel uit. Is dat niet het geval, of wenst u de klacht direct bij een onafhankelijke klachtencommissie in te dienen, dan kunt u schriftelijk een klacht indienen bij de Stichting Klachtencommissie Kinderopvang.

Geschillencommissie

Ook kunnen zowel ouders als De Droomplaats een klacht laten beoordelen door de Geschillencommissie Kinderopvang.:

Als men er onderling niet uitkomt, kan een geschil worden voorgelegd aan de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Bij het Klachtenloket Kinderopvang dat is verbonden aan de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen wordt eerst geprobeerd om de klacht op te lossen door het geven van informatie, advies, bemiddeling of mediation. Ouders kunnen een geschil indienen bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen als:

- De kinderopvangorganisatie niet binnen zes weken heeft gereageerd op de schriftelijke klacht;
- De ouders en de kinderopvangorganisatie het niet binnen 6 weken eens zijn geworden over de afhandeling van een klacht.
- De kinderopvangorganisatie geen adequate klachtenregeling heeft .

In uitzondering op het bovenstaande mogen ouders meteen een geschil indienen bij de geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen als in redelijkheid niet van ouders kan worden verlangd dat zij onder de gegeven omstandigheden een klacht indienen bij de kinderopvangorganisatie. Dit kan zijn bijvoorbeeld bij klachten over intimidatie of wanneer ouders bang zijn dat het voorleggen van hun klacht vervelende repercussies kan hebben. De Geschillencommissie beoordeelt in individuele gevallen of aan de voorwaarden hiervoor wordt voldaan. Oudercommissies kunnen een geschil over de toepassing van het adviesrecht direct voorleggen aan de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen. De Geschillencommissie toetst in deze gevallen alleen of de kinderopvangorganisatie in redelijkheid heeft gehandeld. De Geschillencommissie moet volgens de wet binnen 6 maanden uitspraak doen. In de meeste gevallen zal de Commissie sneller een uitspraak doen. Indien nodig zal de Commissie een versnelde procedure volgen. De uitspraken van de Geschillencommissie zijn bindend voor zowel de ouders en oudercommissies als de aangesloten kinderopvangorganisatie. De Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen publiceert geanonimiseerde uitspraken op haar website. Meer informatie kunt u vinden op www.klachtenloket-kinderopvang.nl.

U hebt het recht direct contact op te nemen met de externe klachtencommissie. Wij hopen natuurlijk dat u ons eerst de kans geeft om met u in gesprek te gaan over uw klachten.

Voor meer informatie over de klachtenprocedure en het volledige klachtenreglement kunt u opvragen op het kantoor.

9.5 Observatie welbevinden en ontwikkeling van het kind

Kinderen zijn kleine onderzoekers. Ieder kind wil graag leren(=spelen) en ontdekken. Kinderen ontdekken dingen door te spelen. Ze bepalen hun eigen spel.

Het is onze taak om de kinderen de gelegenheid te geven om te spelen en ze zonedig bij te sturen.

De kwaliteit van voorschoolse educatie wordt versterkt door meer opbrengstgericht te werken. Het gaat om een doelgerichte methodische manier van werken. Niet de activiteit staat centraal maar de ontwikkeling van het kind.

Voor de pedagogisch medewerker is opbrengstgericht werken een werkwijze om te bepalen wat zij de kinderen moet bijbrengen of in ieder geval aanbieden en op welke behoeften van de groep en het individuele kind de begeleiding wordt afgestemd.

Het gaat om observeren, zien waar het kind staat in zijn ontwikkeling, om vervolgens te bepalen welke spelactiviteiten een kind nodig heeft. Als volgende stap wordt er geëvalueerd om te bepalen of de pedagogisch medewerker de juiste spelactiviteiten heeft aangeboden om het kind verder te helpen ontwikkelen. Dit kan op het individuele niveau of het groepsniveau. Vervolgens worden de activiteiten aangepast, of wordt het doel aangepast.

Dit zou u op kunnen vatten als een schoolse manier van spelen, maar dat is echt niet de bedoeling. Het gaat vooral om kansen te creëren en te grijpen. Hiermee bedoelen we dat we subtiel de kinderen uitdagen en stimuleren om een activiteit te doen en als er al spontaan spel is, dit te volgen, begeleiden en uit te diepen. Het eerste gebeurt in het gestructureerde spel of bijvoorbeeld tijdens het eten, tijdens het ongestructureerde (vrije) spel worden kansen gegrepen.

Als de ontwikkeling van een kind anders verloopt niet altijd verloopt de ontwikkeling van een kind volgens verwachting. Soms krijgen we ook te maken met gedragsproblemen, ontwikkelingsstoornissen, lichamelijke of verstandelijke beperkingen.

Wij hebben samen met de ouders een signalerende rol, maar kunnen niet diagnosticeren. Zodra onze pedagogisch medewerkers zich zorgen maken, wordt dit met de ouders besproken. Wij horen het ook graag van de ouders als die zich zorgen maken. Samen zullen we dan bekijken hoe de zorgen kunnen worden weggenomen en hoe het kind extra kan worden ondersteund en gestimuleerd in zijn ontwikkeling.

Ons uitgangspunt is altijd het welbevinden van het kind. We kunnen niet altijd de zorg en aandacht bieden die een kind nodig heeft. Soms komen we tot de conclusie dat een kind niet op zijn plek is bij ons. Wij stellen onszelf daarom altijd de vraag: "Is de plek bij ons op de opvang de beste plek voor het kind?" Vanuit dat oogpunt bekijken we ook of we kinderen met een beperking of ontwikkelingsproblemen goede opvang kunnen bieden. Wat de mogelijkheden zijn hangt echter altijd af van de specifieke situatie.

Mishandeling of vermoedens hiervan

Soms ondervindt een (jonge) ouder of kind problemen tijdens het opgroeien. Dan zijn er verschillende organisaties die de ouders en kind daarbij helpen. Het kan gebeuren dat meerdere instanties tegelijkertijd hulp bieden. Dan is het belangrijk dat de hulpverleners van elkaar weten. De hulp kan in samenwerking met elkaar beter verlopen. Wij zijn aangesloten bij het SiSa. SiSa is een afkorting van Stadsregionaal Instrument Sluitende Aanpak. Met dit systeem wordt bijgehouden of meerdere instanties hulp bieden aan dezelfde ouder en kind. Het systeem wordt alleen gebruikt door professionals. Voor meer informatie www.sisa.rotterdam.nl.

Wij maken een stappenplan bij vermoedens van kindermishandeling en/of huiselijke geweld. Dit plan bevat alle stappen die genomen worden vanaf dat wij signaleren tot aan het moment dat wij eventueel melden bij Veilig Thuis (vroeger het AMK). Een belangrijk uitgangspunt is dat wij dit altijd eerst met ouders bespreken. Onder kindermishandeling verstaan wij alle vormen van geestelijk, lichamelijk en seksueel geweld tegen kinderen, of het nalaten van zorg en aandacht.

Onze pm'ers krijgen via De Droomplaats de cursus meldcode kindermishandeling aangeboden. Zij zijn daarom goed in staat om de signalen van een kind of ouder op te vangen en daarop te goed te handelen en op een passende wijze te communiceren.

9.6 Analyse van de pedagogische kwaliteit

Wij analyseren jaarlijks de pedagogische kwaliteit van onze vestiging. Hiervoor gebruiken we de observatielijst kwaliteit van de leefomgeving. Naar aanleiding van de resultaten hiervan stellen we verbeterpunten vast die we opnemen in ons jaarplan. De resultaten van de analyse van de pedagogische kwaliteit wordt besproken met de oudercommissie.

9.7 Veiligheid en gezondheid

Op onze vestiging zijn alle veiligheid- en gezondheidsfactoren in kaart gebracht. Deze, en eventuele nieuwe factoren, worden jaarlijks beoordeeld met behulp van een digitale risicomonitor.

Deze zogenaamde risico-inventarisatie beschrijft de veiligheidsrisico's die de opvang van de kinderen met zich meebrengt: verbranding, vergiftiging, verdrinking, valongevallen, verstikking, verwondingen, beknelling, botsen, stoten, steken en snijden. Bij de risico-inventarisatie gezondheid wordt gekeken naar ziektekiemen, binnenmilieu, buitenmilieu en medisch handelen. De ouderadviescommissie brengt advies uit op het gevoerde beleid ten aanzien van de risico-inventarisaties en de plannen van aanpak.

De risico-inventarisatie gaat uit van normen én van het (soms onvoorspelbare) gedrag van kinderen. Een aantal keer per jaar wordt de locatie bezocht door een speciaal aangestelde medewerker die Veiligheid en Gezondheid onder de aandacht brengt van de medewerkers.

Jaarlijks stelt de GGD vast of deze inventarisatie en de hieraan gekoppelde evaluatie op de juiste wijze en volledig is uitgevoerd. De risico-inventarisatie en een afschrift van het inspectierapport van de GGD liggen op onze vestiging ter inzage. Het inspectierapport is ook te vinden via de vestigingspagina's.

9.8 Deskundigheidsbevordering

Zoals benoemd in het algemeen pedagogisch beleidsplan worden onze pedagogisch medewerkers op verschillende manieren ondersteund. Die ondersteuning is afgestemd op de individuele behoefte van elke pedagogisch medewerker. Coaching is gebaseerd op de interactievaardigheden middels o.a. video interactie begeleiding (vib) neemt daarbij een belangrijke plek in, omdat de interactievaardigheden de basis vormen van ons pedagogisch handelen. Structureel krijgen pedagogisch medewerkers interactiebegeleiding in contact met kinderen. Daarnaast worden er verschillende pedagogische verdiepingscursussen aangeboden voor pedagogisch medewerkers en managers, afgestemd op de behoefte van de vestiging. De verdeling coachings- en beleidsmedewerkers uren zijn op te vragen en inzichtelijk voor ouders en personeel.

10. Afsluitend.

Mocht u vragen hebben, kunt u deze stellen aan de mentor van uw kind, maar natuurlijk ook aan de locatiemanager, kantoor en directie.

Wij wensen u en uw kinderen een hele fijne, leerzame tijd bij De Droomplaats.

Met vriendelijke groet,

Het team, locatiemanagers en directeur van De Droomplaats BuitenGewoon en BSO KiekeBoe

11. Bijlage tijdelijke wijzigingen

Soms zijn er kleine tijdelijke wijzigingen in ons pedagogisch werkplan. Om nu niet iedere keer het hele plan te herschrijven hebben wij gekozen om als dit aan de orde is een bijlage/aanhangsel te maken. Hier vermelden wij dan de versie en de startdatum en aflopende datum.

Bijlage versie 1	Startdatum	Einddatum
Corona crisis 2020	per maart 2020 zie addendum voor toelichting	tot heden Addendum wordt regelmatig aangepast bij nieuwe maatregelen of versoepelingen. Laatste aanpassing april 2021